Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie
Comprehensive Atlas of the Dutch United East India Company

34 . . . II Oost-Azië: kaarten, plattegronden en topografische tekeningen, 1590-1860 / II East Asia: maps, plans and topographical drawings, 1590-1860

34. . . . . Overzichtskaarten / General maps

34-35 . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1598] :
[Kaart van de zeeën, eilanden en kusten tussen de westkust van Zuid-Afrika, de Molukken en Japan].
[Chart of the seas, islands and coasts between the west coast of South Africa, the Moluccas and Japan].

36-37 . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
[Kaart van de zeeën, eilanden en kusten tussen Kaap de Goede Hoop, het Zuidland en Japan].
[Chart of the seas, islands and coasts between the Cape of Good Hope, the South Land and Japan].

38 . . . . Cornelis doedts, 1598 :
[Kaart van de Indische Archipel en Oost-Azië].
[Chart of the Malay Archipelago and East Asia].

39 . . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
[Kaart van het oostelijk deel van de Indische Oceaan].
[Chart of the eastern part of the Indian Ocean].

40 . . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
[Kaart van het oostelijk deel van de Indische Oceaan en de Zuid-Chinese Zee tot het eiland Hainan].
[Chart of the eastern part of the Indian Ocean and the South China Sea up to the island of Hainan].

41 . . . . Hessel Gerritsz, M.D.C.XXI :
[Kaart van de Indische Noord, Sumatra tot Japan].
[Chart of the Indies' North, Sumatra to Japan].

42-43 . . Joan Blaeu, 1687 :
[Kaart van de Indische Noord, Sumatra tot Japan].
[Chart of the Indies' North, Sumatra to Japan].

44 . . . . Birma / Burma

44 . . . . [Johannes Vingboons, 1665 - 1670] :
Vertoon van de / Zeecust, Tuschen Pegu, en de straat van / Mallacca, Met alle Haer Eijlanden, diepten, en / Drooghten Tusschen Beijden.
Depiction of the / Sea Coast, Between Pegu, and the Strait of / Malacca, With all Its Islands, depths, and / Shoals In Between.

44 . . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
[Kaart van de kusten van Bengalen, Arakan, Pegu en Tenasserim].
[Chart of the coasts of Bengal, Arakan, Pegu and Tenasserim].

45 . . . . [Anoniem / Anonymous, 1640-1670] :
[Kaart van de kust van Tenasserim tussen Mergui en Kawhaung].
[Chart of the Tenasserim Coast between Mergui and Kawhaung].

46-47 . . [Gerrit de Haan, 1761] :
[Atchin langs Mergu en Pegu na Bengalen].
[From Aceh via Mergui and Pegu to Bengal].

48 . . . . [Anoniem / Anonymous, 1690-1710] :
[Kaart van de loop van de Irrawaddy-rivier ten zuiden van de stad Ava].
[Chart of the course of the Irrawaddy River to the south of the city of Ava].

48 . . . . [Anoniem / Anonymous, 1690-1710] :
[Kaart van de loop van de Irrawaddy-rivier ten zuiden van de stad Ptey].
[Chart of the course of the Irrawaddy River to the south of the city of Piyè].

49 . . . . [Anoniem / Anonymous, 1690-1710] :
[Kaart van de loop van de Yangon-rivier tussen de stad Pegu en de monding bij de stad Siriang].
[Chart of the course of the Yangon River between the city of Pegu and its mouth near the city of Syriam].

50 . . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Caert, van de rivier Serangh, / en de Stadt Pegu.
Chart, of the river of Syriam, / and the City of Pegu.

51 . . . . Siam (Thailand)

51 . . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
[Kaart van de kusten van Siam, Cambodja en zuidelijk Vietnam].
[Chart of the coasts of Siam, Cambodia and southern Vietnam].

51 . . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Pascaerte om te Zeijlen van P. o Tijmon langs de Custen en koninrijken / van Malaijen, Siam, Cambodia, Chiampa, Quinam, Ende Borneo [...].
Chart for Sailing from Tioman Island along the Coasts and kingdoms / of Malaya, Siam, Cambodia, Champa, Quinam, And Borneo [...].

Deel 2.1 / Part 2.1

52 . . . . [Anoniem / Anonymous], 1660 :
[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].
[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

53 . . . . Joan Blaeu, 1663 :
[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].
[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

54 . . . . Joan Blaeu, 1686 :
[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].
[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

55 . . . . [Gerard van Keulen, ca. / c. 1710] :
Nette / Afteekening van de / Bocht van Siam / een Gedeelte van Malacca / Cambodia Tsiompa Cochin= / China in / 't Groot.
Proper / Depiction of the / Gulf of Siam / a Part of Malacca / Cambodia Champa Cochin- / China to a / Large Scale.

56 . . . . [Anoniem / Anonymous, ca. 1690] :
Carte Hollandoise du Golfe de Siam [...].
Hollandse Kaart van de Golf van Siam [...].
Dutch Chart of the Gulf of Siam [...].

57 . . . . John Thornton, 1701 :
[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].
[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

58 . . . . Jasper Gentet, 1739 :
[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].
[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

59 . . . . [Gerrit de Haan, 1760] :
[Bogt Siam].
[Gulf of Siam].

60 . . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
[Kaart van de Golf van Thailand].
[Chart of the Gulf of Thailand].

60 . . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
[Kaart van de benedenloop en monding van de Mekong-rivier].
[Chart of the lower course and mouth of the Mekong River].

61 . . . . [Anoniem / Anonymous, 1635-1640] :
[Kaart van de benedenloop van de Chao Phraya tussen de monding en Bangkok].
[Chart of the lower course of the Chao Phraya from its mouth to Bangkok].

62-63 . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1695] :
[Kaart van de Chao Phraya tussen de monding en Ayutthaya].
[Chart of the Chao Phraya from its mouth to Ayutthaya].

62-63 . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1695] :
[Kaart van de Chao Phraya tussen de monding en Ayutthaya].
[Chart of the Chao Phraya from its mouth to Ayutthaya].

64 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Kaart van de Chao Phraya tussen de monding en Ayutthaya].
[Chart of the Chao Phraya from its mouth to Ayutthaya].

64 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetskaart van de Chao Phraya van de monding tot iets ten zuiden van Ayutthaya].
[Sketch chart of the Chao Phraya from its mouth to a point just south of Ayutthaya].

65 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetskaart van de rivieren en kanalen bij Ayutthaya].
[Sketch chart of the rivers and canals at Ayutthaya].

Atlas Maior
nationaal archief
Universiteit Utrecht
KNAG

65 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetskaart van de loop van de Chao Phraya ten zuiden van Ayutthaya].
[Sketch chart of the course of the Chao Phraya south of Ayutthaya].

66 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Plattegrond van de stad Ayutthaya].
[Plan of the city of Ayutthaya].

66 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Plan van het koninklijke paleis in Ayutthaya].
[Plan of the royal palace at Ayutthaya].

67 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetsplattegrond van de stad Ayutthaya].
[Sketch plan of the city of Ayutthaya].

68 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schets van de audiëntiezaal in het koninklijke paleis in Ayutthaya].
[Sketch of the audience hall in the royal palace at Ayutthaya].

68 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetsblad met bouwdetails en een plan van een tempel in Ayutthaya].
[Sketches of architectural details and a plan of a temple at Ayutthaya].

68 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetsblad met bouwdetails van een tempel in Ayutthaya].
[Sketches of architectural details of a temple at Ayutthaya].

69 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
Berklams Tempels grund riss.
Plattegrond van de temple van de phraklang.
Plan of the Phraklang's temple.

69 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schetsblad met een aanzicht in vogelvlucht en enkele gebouwen van de tempel van de phraklang in Ayutthaya].
[Sketches of some buildings and a bird's-eye view of the Phraklang's temple at Ayutthaya].

69 . . . . [Engelbert Kaempfer, 1690] :
[Schets van een chedi in de tempel van de phraklang in Ayutthaya].
[Sketch of a chedi in the Phraklang's temple at Ayutthaya].

70 . . . . [Gerrit de Haan, 1760] :
[Rev: Siam].
[The River of Siam].

71 . . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
Afbeldinge der Stadt Iudiad Hooft des Choonincrick Siam.
Depiction of the City of Ayutthaya Capital of the Kingdom of Siam.

71 . . . . [Johannes Vingboons, 1662-1663] :
Iudea.
Ayutthaya.

II Oost-Azië: kaarten, plattegronden en topografische tekeningen, 1590-1860
East Asia: maps, plans and topographical drawings, 1590-1860

Overzichtskaarten / General maps

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-1, I-2b, II-1b).

Oost-Azië. De hier gebruikte samenvattende benaming van de grote geografische regio binnen het octrooigebied van de VOC die in dit atlasdeel wordt behandeld, Oost-Azië, dekt in feite niet volledig de lading en werd in de compagniestijd ook niet als zodanig onderscheiden. Het grootste deel viel indertijd onder wat toen de Indische Noord werd genoemd, ruwweg alle landgebieden, zeeën en eilanden oostwaarts van de Indische Oceaan en ten noorden van Java, de Kleine Soenda-eilanden en de Molukken in brede zin. Een aantal deelregio's daarin, nl. Sumatra, het Maleise Schiereiland, Borneo, Celebes en de Filippijnen, is in deze atlassenserie al behandeld in Deel III: *Indische Archipel en Oceanië*. Het voorliggende Deel VII concentreert zich op de overige gebieden van de Indische Noord, in hoofdzaak het vasteland van wat men tegenwoordig Zuidoost-Azië of Achter-Indië zou noemen, dus Siam c.q. Thailand, Cambodja en Vietnam, en verder China, Formosa of Taiwan en Japan. Daarnaast komen hier de – bescheiden – compagniesvestigingen in Birma aan de orde, die toen niet tot de Indische Noord werden gerekend. Arakan evenwel, de noordwestelijke kustregio in Birma die tegenwoordig een deel vormt van de staat Birma of Myanmar, was in de zeventiende en achttiende eeuw een afzonderlijk vorstenrijk en blijft hier buiten beschouwing; de VOC-vestiging ter plaatse is reeds behandeld in Deel VI: *Voor-Indië, Perzië, Arabisch Schiereiland*. Ter algemene oriëntering is hierna inleidend op de bladen 34-43 een korte serie overzichtskaarten van het octrooigebied van de VOC als geheel, van de oostelijke kusten van de Indische Oceaan en van de land- en zeegebieden tussen Sumatra en Japan gereproduceerd, die op de bladen 44-50 wordt gevolgd door de kaarten met betrekking tot de meest westelijk gelegen deelregio in deze atlas, Birma.

East Asia. East Asia, the inclusive name used here for the large geographical region within the charter area of the VOC that is dealt with in this volume of the Atlas, does not in fact correspond exactly with what is meant, and was not indicated separately as such either in the time of the Company. At that time the greater part of it came under what was called the Indies' North, that is, roughly all areas of land, seas and islands to the east of the Indian Ocean and to the north of Java, the Lesser Sunda Islands and the Moluccas in a broad sense. A number of the sub-regions within it, namely Sumatra, Malaya, Borneo, Celebes and the Philippines, have already been treated in Volume III of this atlas series, *Malay Archipelago and Oceania*. The present volume, Volume VII, focuses on the remaining parts of the Indies' North, in essence the mainland of what we would now call South-East Asia, hence Siam (Thailand), Cambodia and Vietnam, and then China, Formosa (Taiwan) and Japan. Further, the (small) Company establishments in Burma will be mentioned, although they were not included in the Indies' North. Arakan, however, the north-westerly coastal region in Burma which is at present part of state of Burma or Myanmar, was in the seventeenth and eighteenth centuries a separate kingdom and is not taken into consideration here; the VOC establishment in that place has been dealt with in Volume VI: *India, Persia, Arabian Peninsula*. For general orientation, we reproduce as an introduction a short series of general maps of the charter area of the VOC as a whole, of the eastern coasts of the Indian Ocean and of the land and sea areas between Sumatra and Japan on sheets 34-43, and these are followed on sheets 44-50 by the maps that relate to the most westerly sub-region in this atlas, Burma.

Bijschriften: pag. 36

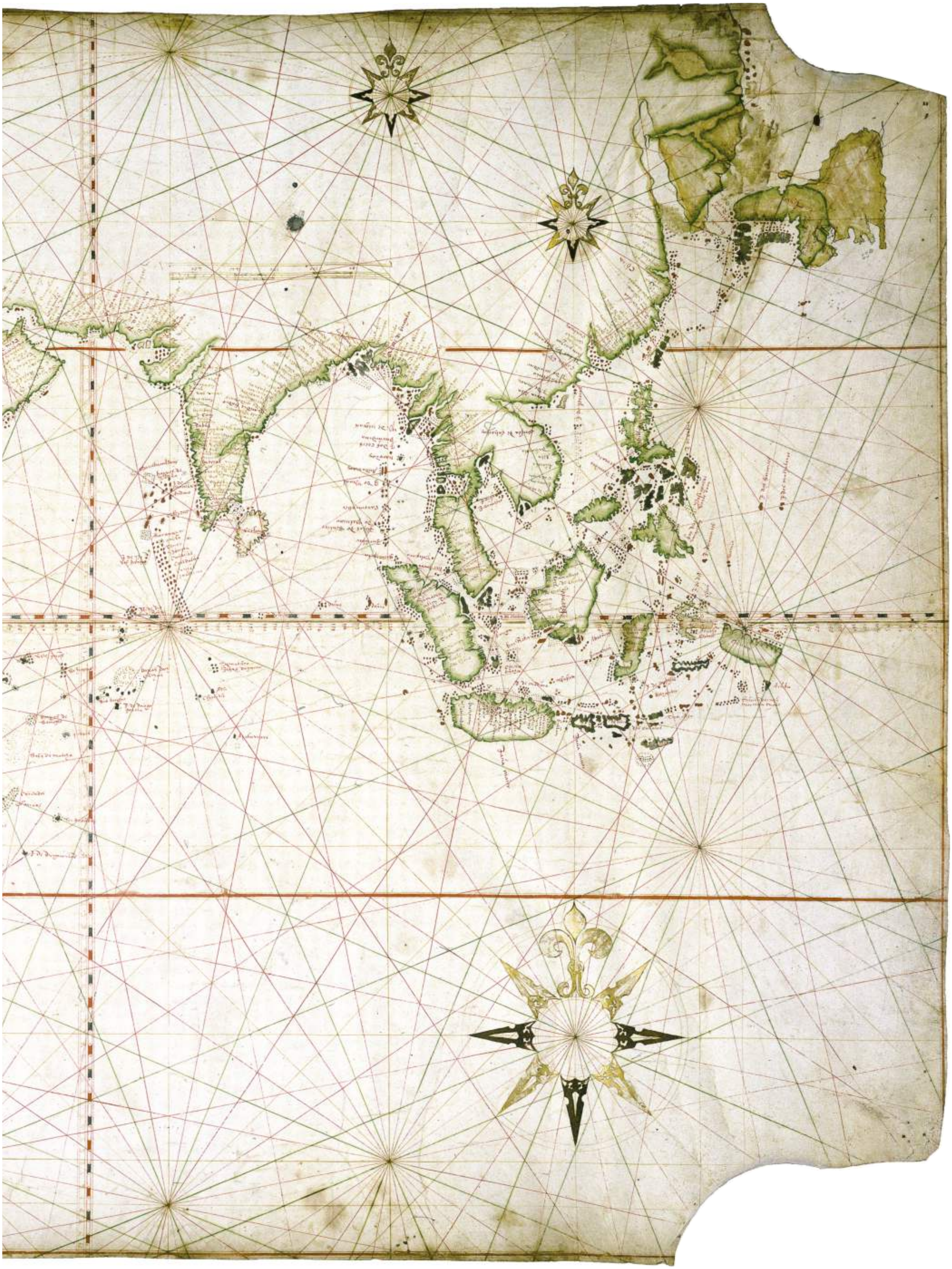

Captions: p. 36

bladen / sheets 34-35:

Tokyo National Museum, TNM C0012130.

[Anoniem, ca. 1598] :
[Anonymous, c. 1598] :

[Kaart van de zeeën, eilanden en kusten tussen de westkust van Zuid-Afrika, de Molukken en Japan].

[Chart of the seas, islands and coasts between the west coast of South Africa, the Moluccas and Japan].

Schaalstok van 280 [*Duitse mijlen*] = [ca. 1 : 15.030.000].
Scale-bar of 280 [*Duitse mijlen*] =
[approximately 1 : 15,030,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 73,5 x 92 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 73.5 x 92 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Het National Museum in Tokio bezit drie vroege Nederlandse navigatiekaarten op perkament die vrijwel zeker behoorden tot de uitrusting van de *Liefde*, het als laatste overgebleven schip uit de Rotterdamse vloot van De Cordes en Mahu dat met zijn befaamd geworden stranding op de noordoostkust van Kyushu in 1600 het eerste contact tussen Japan en de Republiek legde. Eén daarvan is de hier gereproduceerde overzichtskaart van wat toen wel de 'Indische Zee' genoemd werd, alle zeeën, kusten en eilanden in het beoogde handelsgebied vanaf Kaap de Goede Hoop oostwaarts – in feite dus het latere octrooigebied van de VOC. De maker van de kaart is onbekend, maar moet worden gezocht in de zogenoemde Edamse Cartografenschool. Daartoe behoorde onder anderen de kaartenmaker Cornelis Doetsz, wiens kaart uit 1598 van de Indische Archipel en de Chinese zeeën uit het Nationaal Museum in Tokio is afgebeeld op blad 38; wellicht kan ook deze grote overzichtskaart aan hem worden toegeschreven. De derde *Liefde*-kaart, van de Atlantische Oceaan en de passage door de Straat van Magellanes, is gereproduceerd in het inleidende hoofdstuk op blad 28. In alle gevallen volgden de kaartenmakers nog voornamelijk Portugese voorbeelden, deels via de iets eerdere kaarten van Jan Huyghen van Linschoten en Petrus Plancius.

The National Museum in Tokyo possesses three early Dutch navigation charts on vellum which almost certainly belonged to the outfit of the *Liefde*, the last remaining ship from the Rotterdam fleet of De Cordes and Mahu, which with its famous stranding on the north-east coast of Kyushu in 1600 formed the first contact between Japan and the Republic. One of these is the general map reproduced here, showing what was then called the 'Indies Sea', that is, all the seas, coasts and islands in the intended trading area from the Cape of Good Hope eastwards, hence in fact what would later become the charter area of the VOC. The maker of the map is unknown, but would have to be sought in what is now called the Edam School of Cartographers. This included the map-maker Cornelis Doetsz, whose map from 1598 in the National Museum in Tokyo covering the Malay Archipelago and Chinese seas is shown on sheet 38 – possibly this large general map can also be attributed to him. The third *Liefde* chart, of the Atlantic Ocean and the passage through the Strait of Magellan, has been reproduced in the introductory chapter on sheet 28. In each case the map-makers were still mainly following Portuguese models, partly via the somewhat earlier maps by Jan Huyghen van Linschoten and Petrus Plancius.

bladen / sheets 36-37:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 39:02.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

[Kaart van de zeeën, eilanden en kusten tussen Kaap de Goede Hoop, het Zuidland en Japan].

[Chart of the seas, islands and coasts between the Cape of Good Hope, the South Land and Japan].

Schaalstok van 100 [Duitse mijlen] = [ca. 1 : 13.228.000].
Scale-bar of *100* [*Duitse mijlen*] =
[approximately 1 : 13,228,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 64 x 109 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 64 x 109 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De hiervoor op de bladen 34-35 getoonde 'Edamse' kaart uit 1598 kan worden beschouwd als een voorloper van een der latere standaardkaarten of prototypen uit de VOC-cartografie, de grote overzichtskaart van de 'Indische Zee' tussen Kaap de Goede Hoop en Japan. Een fraai voorbeeld daarvan is deze kaart op perkament uit het atelier van Johannes Vingboons, die kort voor 1670 gemaakt werd voor de grote particuliere atlas van de Amsterdamse advocaat Laurens van der Hem (1621-1678), nu in de Nationale Bibliotheek van Oostenrijk.

The 'Edam' map from 1598 shown above on sheets 34-35 can be considered as a predecessor of one of the later standard charts or prototypes in VOC cartography, the large general map of the 'Indies Sea' between the Cape of Good Hope and Japan. A fine specimen of this is this map on vellum from the studio of Johannes Vingboons, which was made shortly before 1670 for the large private atlas of the Amsterdam lawyer Laurens van der Hem (1621-1678), now in the National Library of Austria.

By My Cornelis doedts z
Woonende Tot Enchuisen Anno 1598
den 18 februarij stilo novo
India
China
Corea
Iapan
Tropicus Cancri
Diuman Reg
Siam
Camboia
Insulæ
Philippinæ
Islas de las Velas
Bor neo
Aequinoxialis
Ceram
Java Maior
Nova Guinea
Beach
Tropicus Capricorni
Lucach
Java minor
Terra Australis

blad / sheet 38:

Tokyo National Museum, TNM C000658.

Bij Mij Cornelis doedts zo Woonende Tot Edam Inde vier heemskinderen Anno 1598 den 18 februarij stilo novo.
By Me Cornelis Doedts Living In Edam In the Vier Heemskinderen Anno 1598 on the 18th of February new style.

[Kaart van de Indische Archipel en Oost-Azië].

[Chart of the Malay Archipelago and East Asia].

Schaalstok van 150 [Duitse mijlen] = [ca. 1 : 10.893.000].
Scale-bar of *150* [*Duitse mijlen*] = [approximately 1 : 10,893,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 91 x 70 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 91 x 70 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Opvallend aan Doetsz' kaart uit februari 1598, die in deze atlassenserie vanwege de weergave van de Oost-Indische eilanden en het Zuidland eerder is gereproduceerd in Deel III: *Indische Archipel en Oceanië* (blad 28), is de nog uiterst summiere cartografische kennis van de kusten van Achter-Indië en China en van Japan. Die zou in de volgende decennia snel verbeteren (zie ter vergelijking Hessel Gerritsz' kaart van de Indische Noord van ruim twintig jaar later op blad 41), maar speciaal met betrekking tot Japan vindt men op latere Nederlandse publiekskaarten tot ver in de zeventiende en zelfs in de achttiende eeuw vaak nog een vergaand ontoereikend kaartbeeld. Dit had dan vooral te maken met een welbewust streven van het compagniesbestuur naar geheimhouding van de intussen wel degelijk verkregen geografische informatie over Japan, in verband met de lange tijd uiterst lucratieve monopoliepositie van de VOC in de handel met het gesloten eilandenrijk.

A striking feature of Doetsz's map from February 1598, which has been reproduced in Volume III: *Malay Archipelago and Oceania* (sheet 28), is the still extremely sketchy cartographical knowledge of the coasts of South-East Asia and China and of Japan. In the following decades this would improve rapidly (for comparison see Hessel Gerritsz's map of the Indies' North from more than twenty years later on sheet 41), but with particular reference to Japan one finds on later Dutch public maps an image that was still anything but adequate until far into the seventeenth century and even into the eighteenth century. This was primarily related to a conscious effort on the part of the Company's directorate to keep secret the geographical information on Japan that they had indeed obtained, in connection with the extremely lucrative monopoly position that the VOC long held in trade with the closed island realm.

blad / sheet 39:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 38:25

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

[Kaart van het oostelijk deel van de Indische Oceaan].

[Chart of the eastern part of the Indian Ocean].

[inzetkaart / inset map]

[Kaart van de westkust van Australië en Straat Soenda].
[Chart of the west coast of Australia and the Sunda Strait].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart + 1 inzetkaart : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 63 cm.
1 map + 1 inset map : ms on paper, coloured, 53.5 x 63 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Vingboons' kaart voor Laurens van der Hem van de oostelijke Indische Oceaan, met inzet van de West-Australische kust, is hier afgebeeld als overzicht van de kusten langs de Golf van Bengalen en verder zuidwaarts tot het Maleise Schiereiland en Sumatra. Centraal in dit kaartbeeld is Pegu ingetekend, de naam van de zuidelijke hofstad van het Birmese vorstenrijk die in de compagniestijd als algemene aanduiding voor Birma werd gebruikt.

Vingboons's chart for Laurens van der Hem showing the eastern Indian Ocean, with an inset of the West Australian coast, is included here as a survey of the coasts along the Bay of Bengal and further southwards as far as the Malay Peninsula and Sumatra. Central to this map image is Pegu, the name of the southern capital of the kingdom of Burma which in the time of the Company was used as a general indication for Burma.

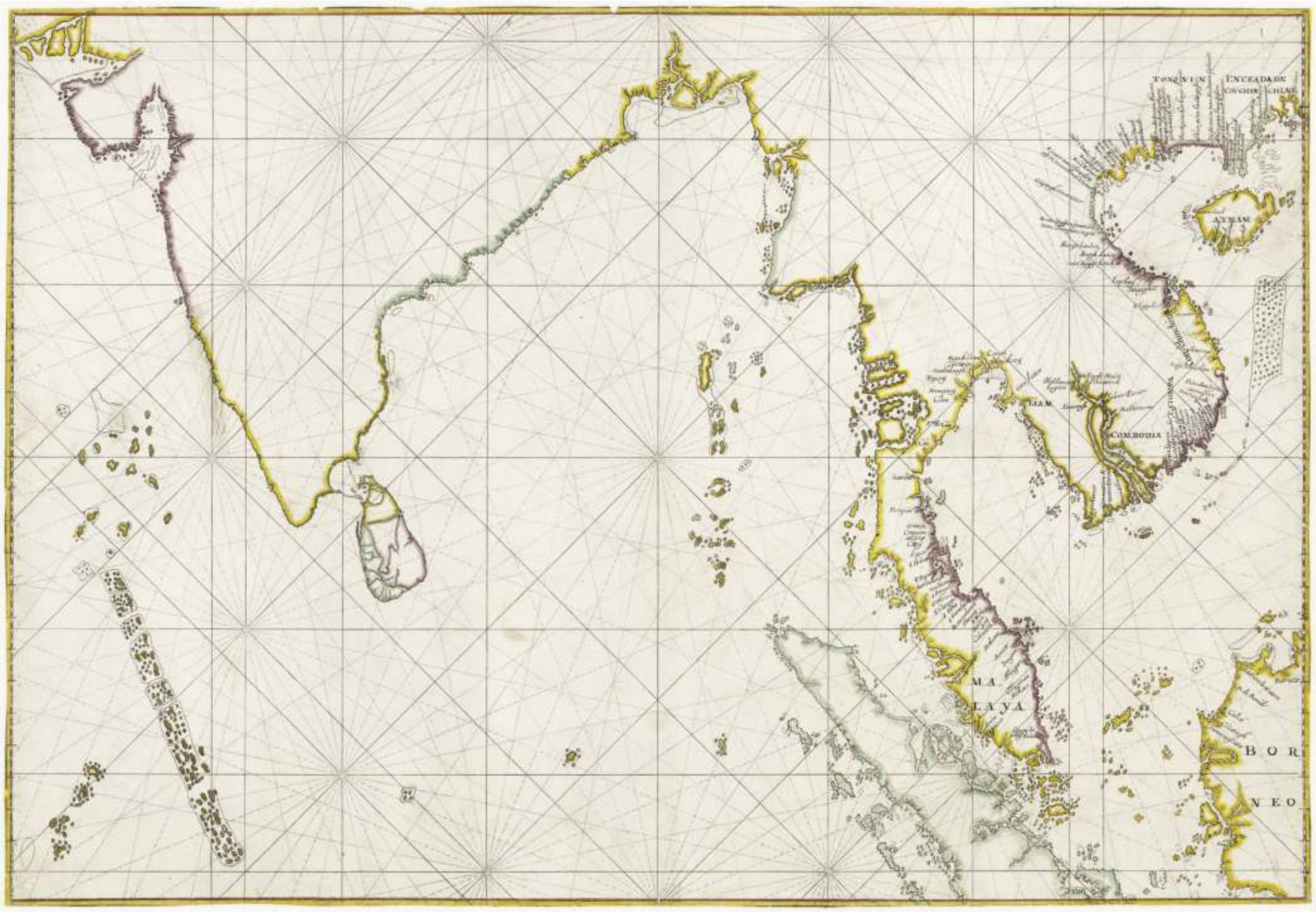

blad / sheet 40:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.6.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

[Kaart van het oostelijk deel van de Indische Oceaan en de Zuid-Chinese Zee tot het eiland Hainan].

[Chart of the eastern part of the Indian Ocean and the South China Sea up to the island of Hainan].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 48 x 69 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 48 x 69 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Deze kaart uit het atelier van Johannes Vingboons uit ca. 1665 maakte later eveneens deel uit van een particuliere atlas, namelijk die van de Amsterdamse koopman en verzamelaar Christoffel Beudeker (1675-1756), waarvan een deel van de manuscriptkaarten en -tekeningen met betrekking tot de handelsgebieden van de VOC en WIC zich nu bevindt in de collectie van het Nationaal Archief in Den Haag. De kaart vormt een oostwaarts vervolg op de vorige; van de geografische namen zijn alleen die langs de kusten van de Zuid-Chinese Zee aangegeven.

This chart from the studio of Johannes Vingboons from around 1665 was also part of a private atlas, namely that of the Amsterdam merchant and collector Christoffel Beudeker (1675-1756), from which a portion of the manuscript maps and drawings relating to the trading areas of the VOC and WIC are now to be found in the collection of the Netherlands National Archives in The Hague. The map represents an eastward continuation of the previous one; of the geographical names only those along the coasts of the South China Sea are given.

blad / sheet 41:

Stiftung Preussischer Kulturbesitz, Staatsbibliothek zu Berlin, Kartensammlung T 7557.

M.D.C.XXI By Hessel Gerritsz met Octroy vande E.H.M. Heeren de Staten Generael der Vereenichde Nederlanden :
M.D.C.XXI By Hessel Gerritsz by Charter of the Lofty Gentlemen Members of the States General of the United Netherlands :

[Kaart van de Indische Noord, Sumatra tot Japan].

[Chart of the Indies' North, Sumatra to Japan].

Schaalstok van 100 Duytsche mylen vyftien voor een graed der Breedten = [ca. 1 : 5.487.000].
Scale-bar of *100 Duytsche mylen vyftien voor een graed der Breedten* = [approximately 1 : 5,487,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 85 x 83 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 85 x 83 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Hessel Gerritsz, de maker van dit vroegste prototype van de Indische Noord in de VOC-cartografie, werd in 1617 in Amsterdam aangesteld als de eerste officiële kaartenmaker van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Vanaf 1621 vervulde hij eenzelfde functie bij de in dat jaar opgerichte West-Indische Compagnie (WIC). Onder zijn leiding kwam het binnen enkele jaren tot vergaande standaardisering van het cartografisch bedrijf van beide compagnieën; de toen vastgestelde series van enkele tientallen eenheidskaarten ten behoeve van de navigatie bleven nadien, met periodieke aanpassingen, tot ver in de achttiende eeuw in gebruik. Hessel Gerritsz behield zijn vooraanstaande post tot zijn overlijden in 1632, waarna hij als officiële compagnies kaartenmaker werd opgevolgd door Willem Jansz Blaeu.

Hessel Gerritsz, who made this earliest prototype of the Indies' North in VOC cartography, was appointed in Amsterdam in 1617 as the first official map-maker to the Dutch United East India Comapany. From 1621 he occupied the same position with the Dutch West India Company (WIC), which was set up in that year. Under his guidance far-reaching standardization of the cartographic work of both companies was achieved within a few years; the series of several dozen unit maps established then for the purposes of navigation remained in use after that, with periodic adjustments, until far into the eighteenth century. Hessel kept his leading position until he died in 1632, and after that Willem Jansz Blaeu succeeded him as the official cartographer to the VOC.

bladen / sheets 42-43:

Nationaal Archief, 4.VEL 288.

Bij Joan Blaeu met Octroij Van de Ho: Mo: H: Staten Gener:l Der Vereenigde Nederlanden, 1687 :
By Joan Blaeu by Charter Of the Lofty Gentlemen Members of the States General of the United Netherlands, 1687 :

[Kaart van de Indische Noord, Sumatra tot Japan].

[Chart of the Indies' North, Sumatra to Japan].

Schaalstok van 100 Duijtsche mijlen vijfthien voor een Graedt = [ca. 1 : 5.708.000].
Scale-bar of *100 Duijtsche mijlen vijfthien voor een Graedt* = [approximately 1 : 5,708,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 75 x 93,5 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 75 x 93.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Mr. Joan Blaeu, die van 1673 tot 1705 na Hessel Gerritsz (1617-1632), Willem Jansz Blaeu (1633-1638) en dr. Joan Blaeu (1638-1673) als vierde de functie van officiële kaartenmaker van de VOC vervulde, laat hier in zijn versie van de standaardkaart van de Indische Noord goed uitkomen hoezeer de cartografische kennis van de kusten van Achter-Indië en China en ook van Formosa en Japan in de loop van de zeventiende eeuw was verbeterd. Belangrijke bijdragen daartoe leverden onder meer de befaamde ontdekkingstocht naar de veronderstelde Goud- en Zilvereilanden ten noordoosten van Japan onder leiding van Maerten Gerritsz de Vries in 1643 en de verschillende vlootexpedities in de Chinese wateren onder admiraal Balthasar Bort in de jaren 1662-1665, waaraan bij de bespreking van deze gebieden in dit atlasdeel nadere aandacht zal worden besteed.

The lawyer Joan Blaeu, who from 1673 to 1705 was the fourth to fill the position of official cartographer to the VOC, following Hessel Gerritsz (1617-1632), Willem Jansz Blaeu (1633-1638) and Dr. Joan Blaeu (1638-1673), in his version of the standard map of the Indies' North here allows us to see clearly how greatly cartographical knowledge of the coasts of mainland South-East Asia and China and also of Formosa and Japan had improved in the course of the seventeenth century. Important contributions to this were supplied by such sources as the famous voyage of discovery to the presumed Gold and Silver Islands to the north-east of Japan led by Maerten Gerritsz de Vries in 1643 and the various naval expeditions into Chinese waters under Admiral Balthasar Bort in the years 1662-1665, which will be given further attention in the discussion of these areas in the present volume of the atlas.

Bijschriften: pag. 41

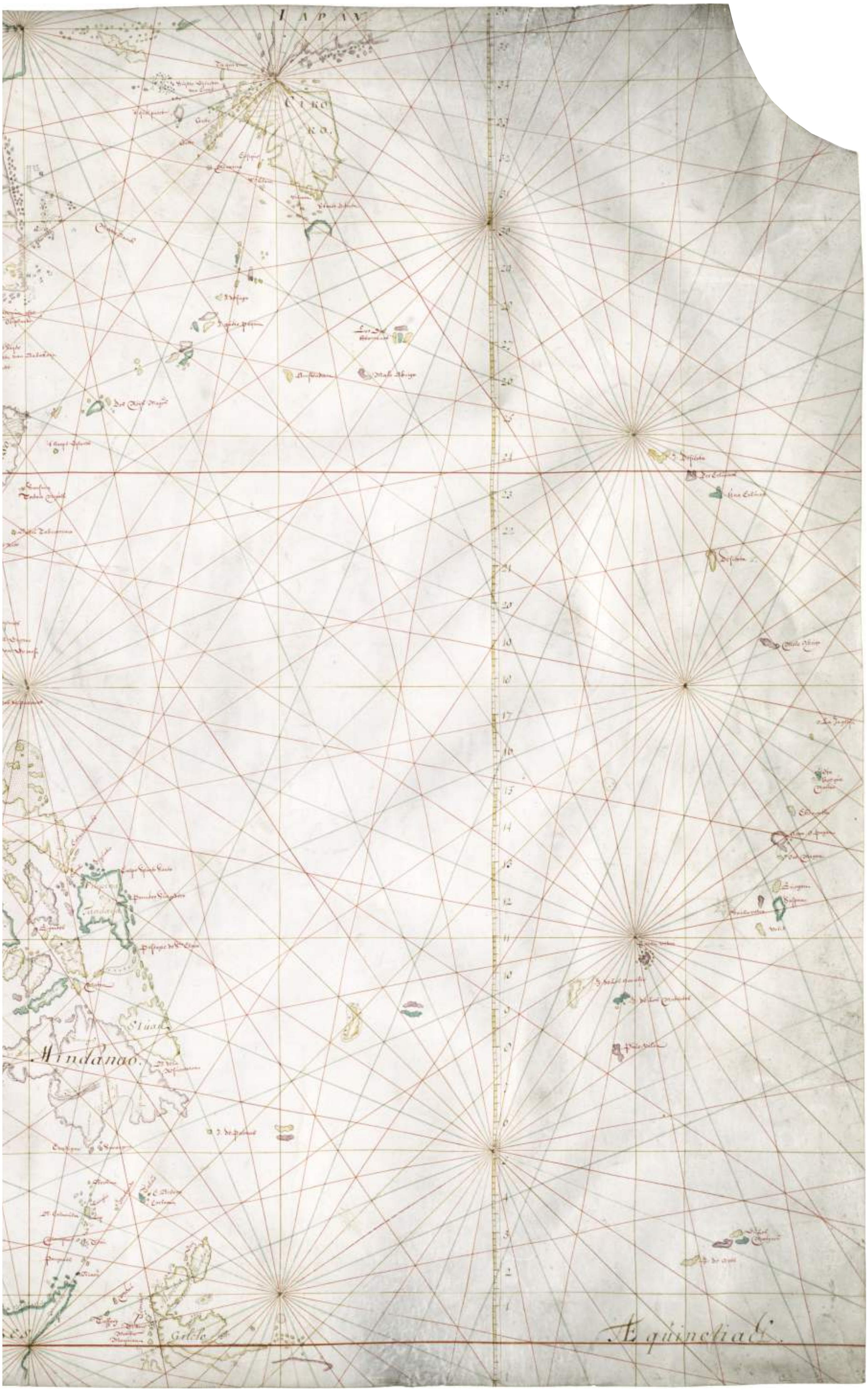

Captions: p. 41

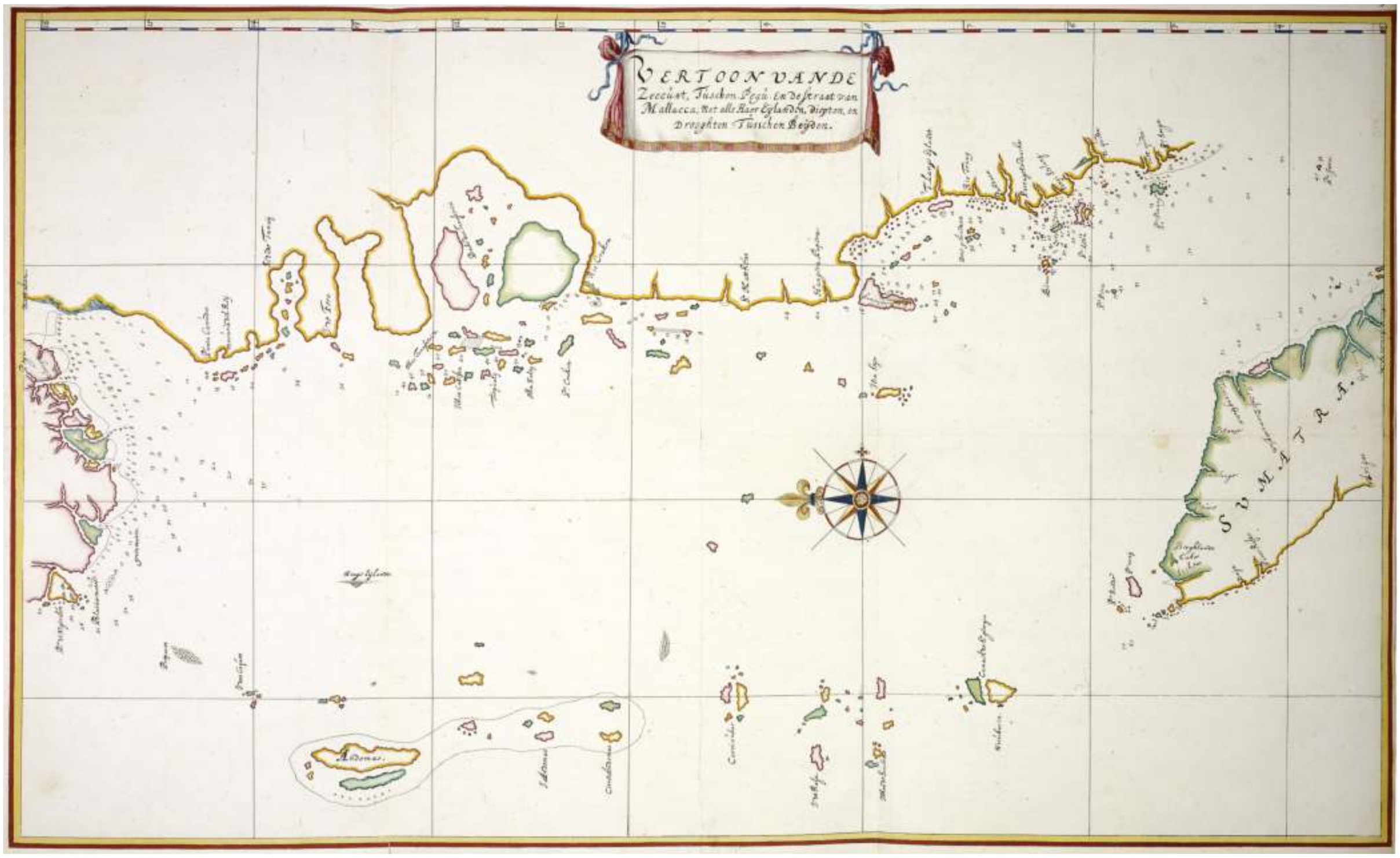

Birma / Burma

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-26a, I-26b, I-31).

Birma. De VOC opende in 1634 vanuit het hoofdkantoor op de Coromandelkust vier loges in Birma: in de haven Syriam aan de monding van de Yangon- of Rangoon-rivier, in de toenmalige zuidelijke hofstad Pegu, aan de middenloop van de Irrawaddy in Prome (nabij Piyè) en in de noordelijke hofstad Ava, bij het tegenwoordige Mandalay, welke laatste in 1635 voor lange tijd de permanente residentie van de Birmese vorsten werd. Prome, in feite slechts een kleine nevenvestiging, werd al in 1655 opgeheven, de drie andere volgden in 1680. Hoewel de Compagnie dus bijna een halve eeuw permanent aanwezig is geweest in Birma, is hiervan op cartografisch terrein slechts een uiterst bescheiden nalatenschap bewaard gebleven. De bladen hierna t/m 50 geven een overzicht van alle nog bestaande relevante manuscriptkaarten uit de compagniestijd met betrekking tot Birma.

Burma. In 1634 the VOC opened four lodges in Burma from its main office on the Coromandel Coast. These were in the port of Syriam at the mouth of the Yangon or Rangoon River, in the then southern capital Pegu, in Prome on the middle course of the Irrawaddy (near Piyè), and in the northern capital Ava, near the present Mandalay, which in 1635 became for a long time the permanent residence of the Burmese kings. Prome, in fact only a small branch settlement, was already closed in 1655, and the three others in 1680. Although the Company had thus been in Burma for almost half a century, in the field of cartography only a very modest legacy has been preserved. The next sheets up to 50 provide a survey of all the extant manuscript maps from the time of the Company relevant to Burma.

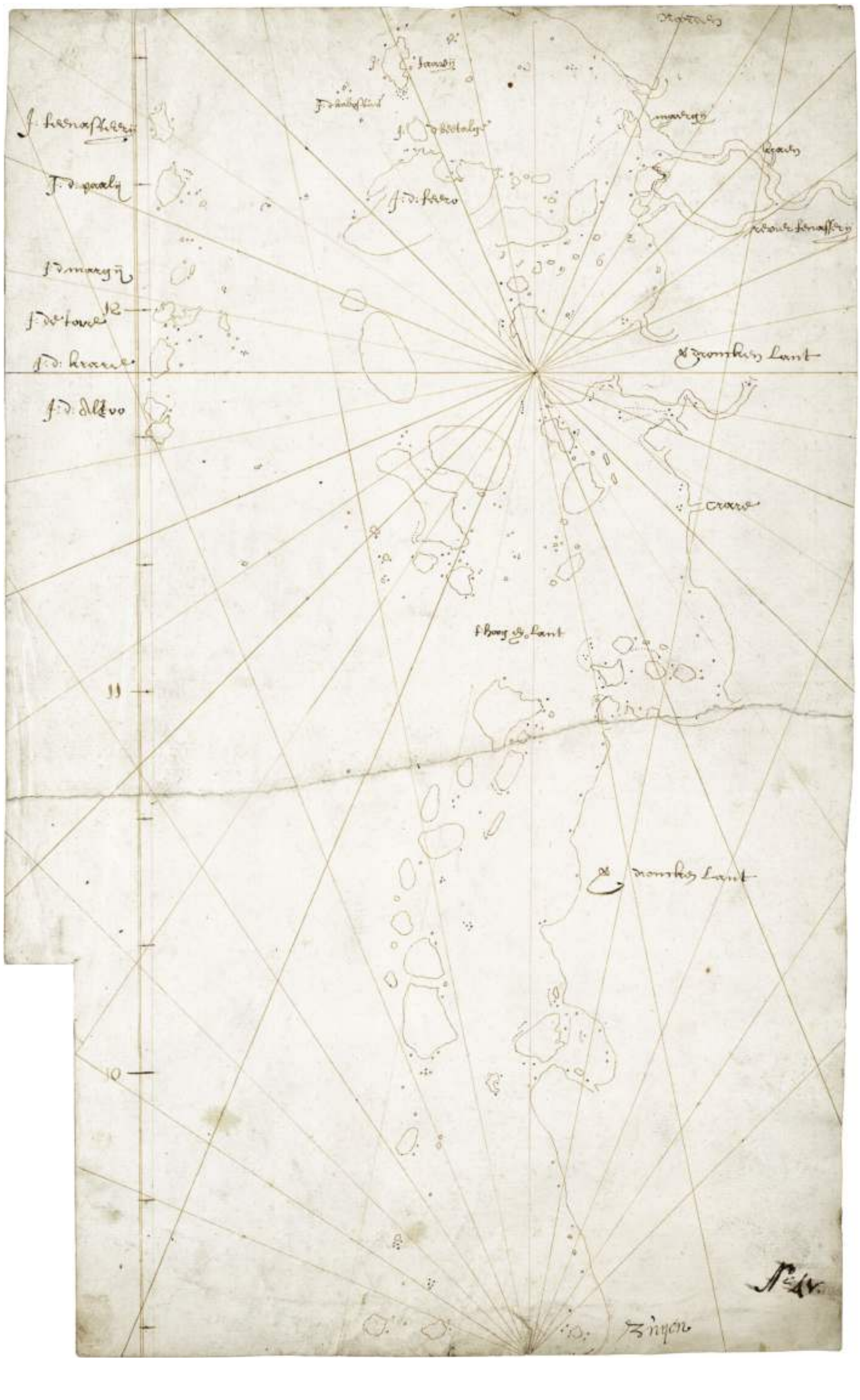

blad / sheet 45:

Nationaal Archief, 4.VEL 262.

[Anoniem, 1640-1670] :
[Anonymous, 1640-1670] :

[Kaart van de kust van Tenasserim tussen Mergui en Kawhaung].

[Chart of the Tenasserim Coast between Mergui and Kawhaung].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 37,5 x 23,5 cm.
1 map : ms on paper, 37.5 x 23.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: Reijmert de Rijcke ondercoopm: 112 / Reijnier Reijniersz Vos bossch: 112 / Rijcke Boeijens bossch: 113 / Roelant Cornelisz boots: 113 / Rochus Michielsz boots: 114 / Robbert Bouly bossch: 114 / Robbert Jansz bossch: 115 / Reijnier Jansz adelborst 115 / Rekeninge van schenckage 134 / Rekeninge vanden armen 135.

Veel nauwkeuriger dan op de twee voorgaande publieks-kaarten van Vingboons is de kust van Tenasserim ingetekend op deze anonieme verkenningskaart uit het midden van de zeventiende eeuw, die ruwweg het gedeelte beslaat tussen Mergui nabij de monding van de Tenasserim-rivier in het noorden en Kawhaung bij de huidige grens met Thailand in het zuiden. De opsomming op verso van divers com-pagniespersoneel met vermelding van rang en functie ('boots' staat voor bootsman, 'bossch' voor busschieter) doet vermoeden dat de kaart is getekend op de achterzijde van een registerblad uit een soldijboek of monsterrol. Nadere bijzonderheden aangaande de maker(s), de datering en de omstandigheden waaronder deze kustverkenning werd verricht, ontbreken echter.

The coast of Tenasserim has been drawn on this anonymous reconnaissance chart from the middle of the seventeenth century much more accurately than on the two preceding public maps by Vingboons. It covers roughly the section between Mergui near the mouth of the Tenasserim River in the north and Kawhaung at the present border with Thailand in the south. The listing on the reverse of various Company employees with a mention of their rank and position ('boots' stands for *bootsman*, boatswain, and 'bossch' for *busschieter*, musketeer or gunner) allows for the assumption that the map was drawn on the back of a register sheet from a pay book or muster-roll. However, further particulars regarding the maker(s), the dating or the circumstances in which this reconnaissance of the coast was made are lacking.

blad 44 boven / sheet 44 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 39:12.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Vertoon van de / Zeecust, Tuschen Pegu, en de straat van / Mallacca, Met alle Haer Eijlanden, diepten, en / Drooghten Tusschen Beijden.

Depiction of the / Sea Coast, Between Pegu, and the Strait of / Malacca, With all Its Islands, depths, and / Shoals In Between.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53 x 89 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53 x 89 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Johannes Vingboons' kaart van de Andamanse Zee uit de Atlas Blaeu-Van der Hem is hier opgenomen vanwege de deels nog weinig accurate weergave van het kustgebied van de Irrawaddydelta en van de verder zuidwaarts gelegen Birmese kustgebieden in Tenasserim, die in de vroege zeventiende eeuw enige tijd bezet waren door het vorsten-dom Arakan. Ook in dit geval gaat het kaartbeeld deels nog terug op Portugese originelen; het voorbeeld voor deze kaart dateert vermoedelijk uit de jaren dertig of veertig van de zeventiende eeuw.

Johannes Vingboons's chart of the Andaman Sea taken from the Blaeu-Van der Hem Atlas has been included here because of its still partly inaccurate representation of the coastal region of the Irrawaddy Delta and of the coastal parts of Burma in Tenasserim further to the south, which were occupied for some time in the early seventeenth century by the kingdom of Arakan. In this case the map image still also partly derives from Portuguese originals; the original for this chart probably dates from the 1630s or 1640s.

blad 44 onder / sheet 44 below:

British Library, Add. Ms. 34.184 fol. 37.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

[Kaart van de kusten van Bengalen, Arakan, Pegu en Tenasserim].

[Chart of the coasts of Bengal, Arakan, Pegu and Tenasserim].

Schaalstok van 100 Duijtsche Mijlen Vijftien Voor Een Graed = [ca. 1 : 10.288.000].
Scale-bar of *100 Duijtsche Mijlen Vijftien Voor Een Graed* = [approximately 1 : 10,288,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 17 x 21 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 17 x 21 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

De British Library bezit een klein formaat navigatieatlas uit het atelier van Johannes Vingboons van omstreeks 1660, die aan de hand van in totaal 49 manuscriptkaarten een schetsmatig overzicht geeft van de voornaamste zeegebieden, kusten en eilanden op de route om Kaap de Goede Hoop naar Azië en in het octrooigebied van de VOC tussen de Kaap en Japan. Deze kaart van de nogal ruw getekende oostelijke kusten langs de Golf van Bengalen en verder zuidwaarts tot Tenasserim is de eerste die daaruit in dit atlasdeel met betrekking tot Oost-Azië wordt gereproduceerd; de overige vindt men op de bladen 60 (Siam, Cambodja), 79-81 (Vietnam, Hainan), 90 (Kanton), 186 (zuidkust van China), 207 (Straat Formosa), 218 (Formosa) en 258 (Kyushu, Japan). Omwille van de leesbaarheid is de kaart hier een kwartslag gedraaid, met het noorden boven.

The British Library possesses a small format navigation atlas from the studio of Johannes Vingboons from around 1660 which in 49 manuscript maps gives an schematic overview of the main sea areas, coasts and islands on the route around the Cape of Good Hope to Asia and in the charter area of the VOC between the Cape and Japan. This chart of the somewhat roughly drawn eastern coasts along the Bay of Bengal and then southwards to Tenasserim is the first item from Vingboons's series to be reproduced in this atlas volume relating to East Asia. The others can be found on sheets 60 (Siam, Cambodia), 79-81 (Vietnam, Hainan), 90 (Canton), 186 (southern coast of China), 207 (Formosa Strait), 218 (Formosa) and 258 (Kyushu, Japan). For the sake of legibility, here the map has been turned 90 degrees, with north at the top.

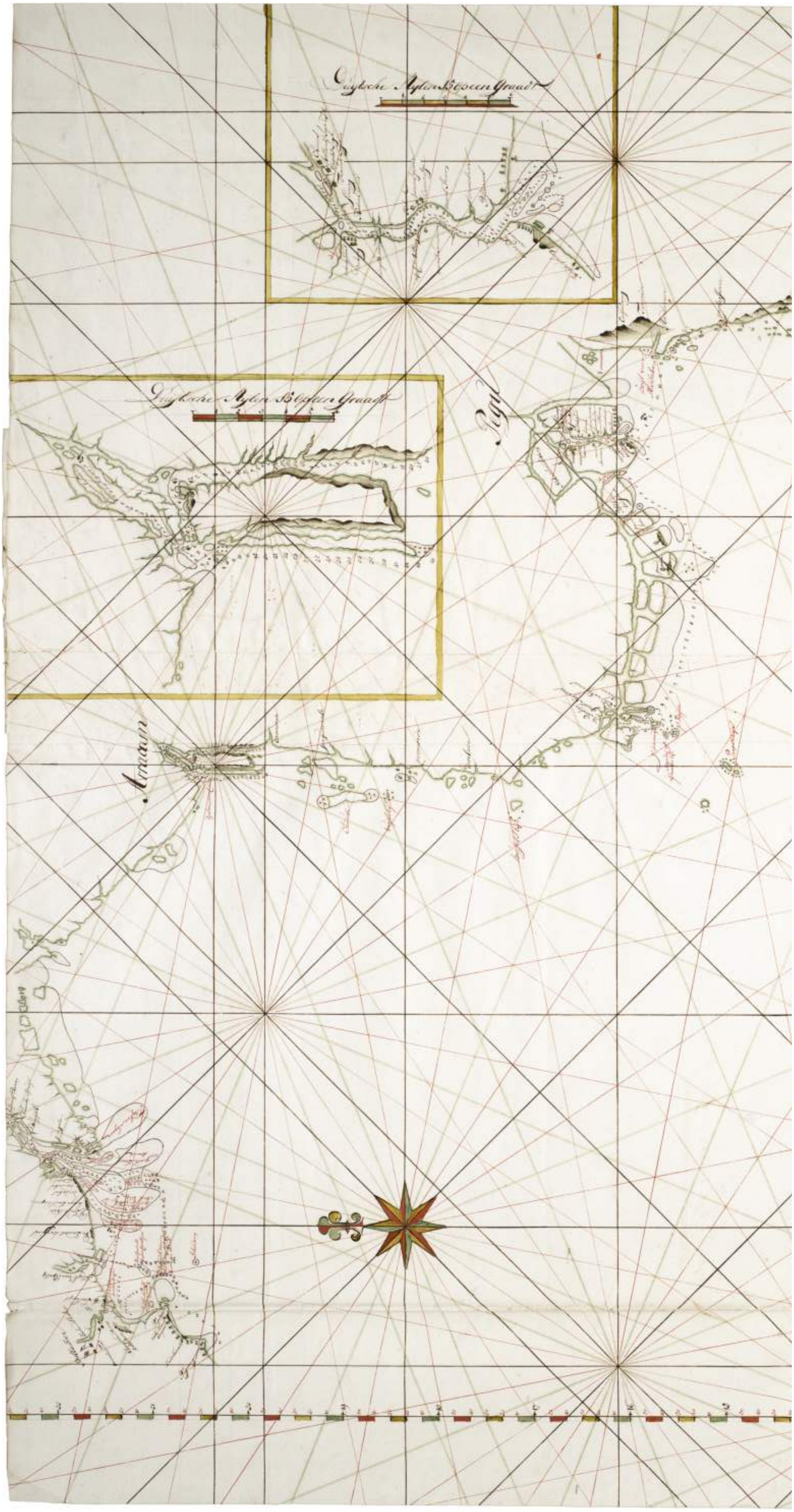

bladen / sheets 46-47:

Nationaal Archief, 4.VELH 156.2.5.

[Gerrit de Haan, 1761]:

[Atchin langs Mergu en Pegu na Bengalen].

[From Aceh via Mergui and Pegu to Bengal].

Schaalstok van 30 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt = [ca. 1 : 1.861.000] [inzetkaarten] 6 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt = [ca. 1 : 509.700] 6 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt = [ca. 1 : 573.500].
Scale-bar of *30 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt* = [approximately 1 : 1,861,000] [inset maps] *6 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt* = [approximately 1 : 509,700] *6 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt* = [approximately 1 : 573,500].

1 kaart + 2 inzetkaarten : ms op papier, gekleurd,
92 x 104 cm.
1 map + 2 inset maps : ms on paper, coloured,
92 x 104 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Ook in het voorliggende atlasdeel worden weer alle kaarten met betrekking tot de behandelde regio's uit de bekende tweedelige manuscriptatlas uit 1760-1761 van de Bataviase baas-kaartenmaker Gerrit de Haan gereproduceerd, de *Ligtende Zee Fakkel off de Geheele Oost Indische Water-Weereldt*, die nu deel uitmaakt van de kaartencollectie van het Nationaal Archief. Diens grote overzichtskaart van de oostkust van de Golf van Bengalen en de Indische Oceaan tussen de monding van de Hugli en Atjeh uit het tweede deel is aangevuld met twee inzetkaarten, respectievelijk van de monding van de rivier van Arakan en van het mondingsgebied van de rivier van Pegu, dus de Yangon- of Rangoon-rivier. Zowel in Arakan als in het Birmese vorstenrijk waren ten tijde van de aanmaak van deze kaart echter al driekwart eeuw geen compagniesvestigingen meer. Opmerkelijk in vergelijking met eerdere kaarten is de sterk verbeterde weergave van de kust van Tenasserim en die van het zuidelijk aangrenzende Maleise Schiereiland, die hier tot in het Maleise vorstenrijk Kedah is ingetekend. Dit laatste was voor de VOC na het midden van de zeventiende eeuw van enige betekenis als leverancier van tin.

In the present volume of the atlas again we reproduce all maps relating to the regions under discussion from the well known two-volume manuscript atlas from 1760-1761 by the Batavian master map-maker Gerrit de Haan, the *Ligtende Zee Fakkel off de Geheele Oost Indische Water-Weereldt*, which is now part of the map collection of the Netherlands National Archives. His large general map of the east coast of the Bay of Bengal and the Indian Ocean between the mouth of the Hugli and Aceh from the second volume is complemented with two inset maps of, respectively, the mouth of the river of Arakan and the areas surrounding the mouth of the river of Pegu, that is, the Yangon or Rangoon River. However, when this map was made there had already been no Company settlements in either Arakan or the kingdom of Burma for three quarters of a century. It is striking that in comparison with earlier maps there is a much improved picture of the coast of Tenasserim and that of the Malay Peninsula bordering it on the south, which has been drawn in here as far as the realm of Kedah. After the middle of the seventeenth century the latter was of some significance to the VOC as a supplier of tin.

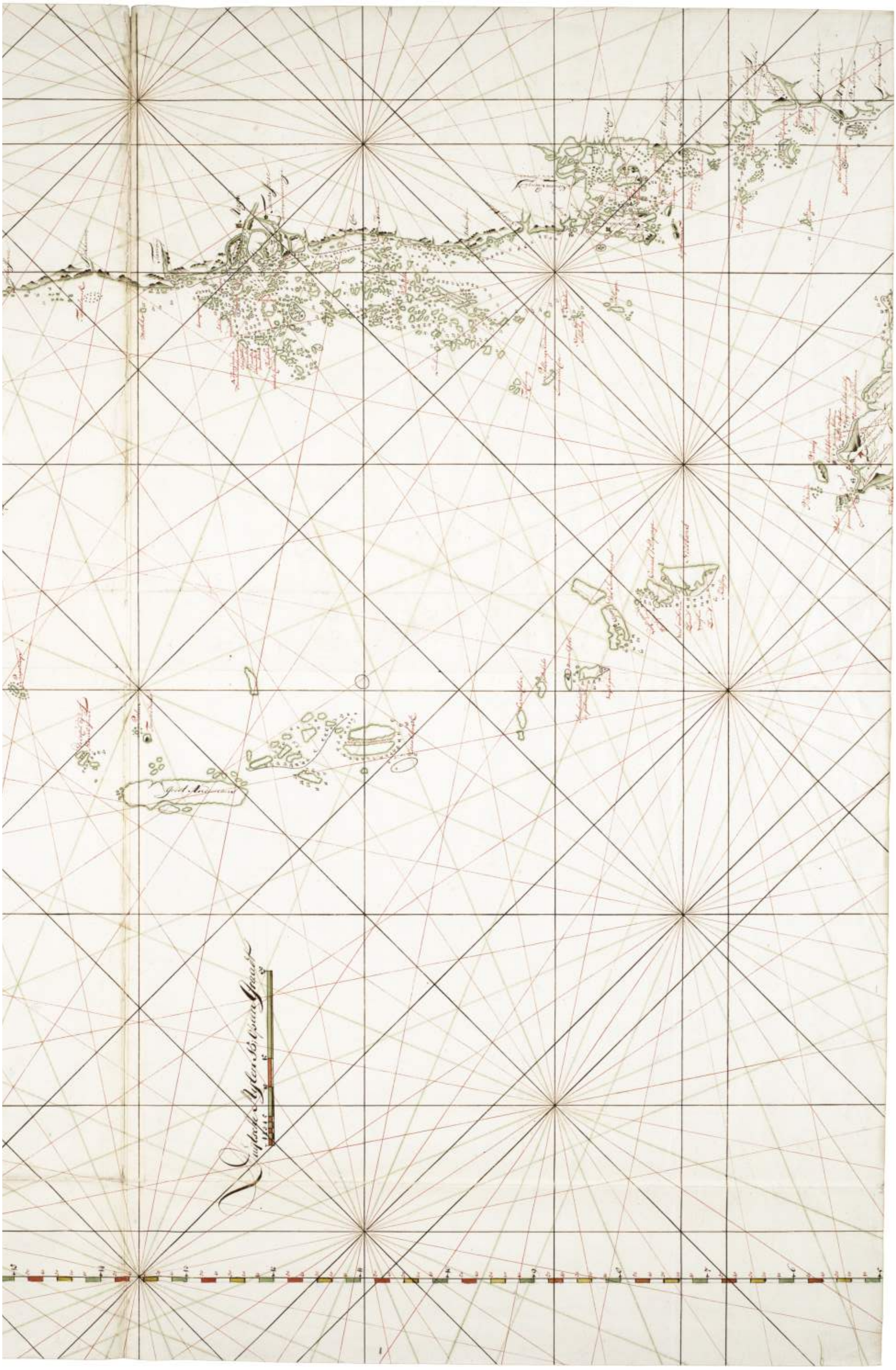
Gulf of Mexico
Gulf Stream
Gulf Stream
Gulf Stream

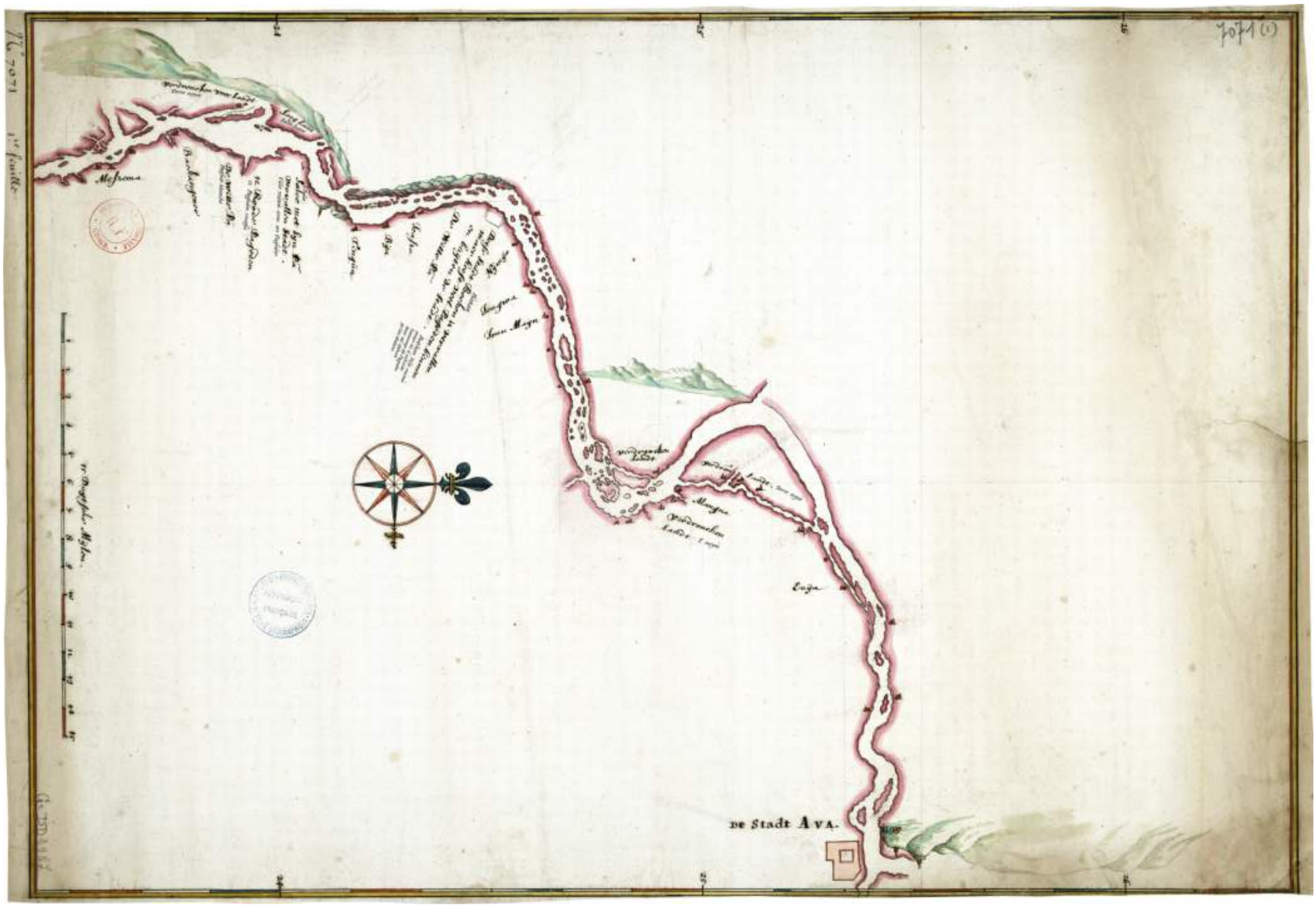
Mesroma
Pegu
Martabang
Cingale
Bengale
Sangora
Pegu Magn.
Mangie
Cuja
De Stadt AVA.

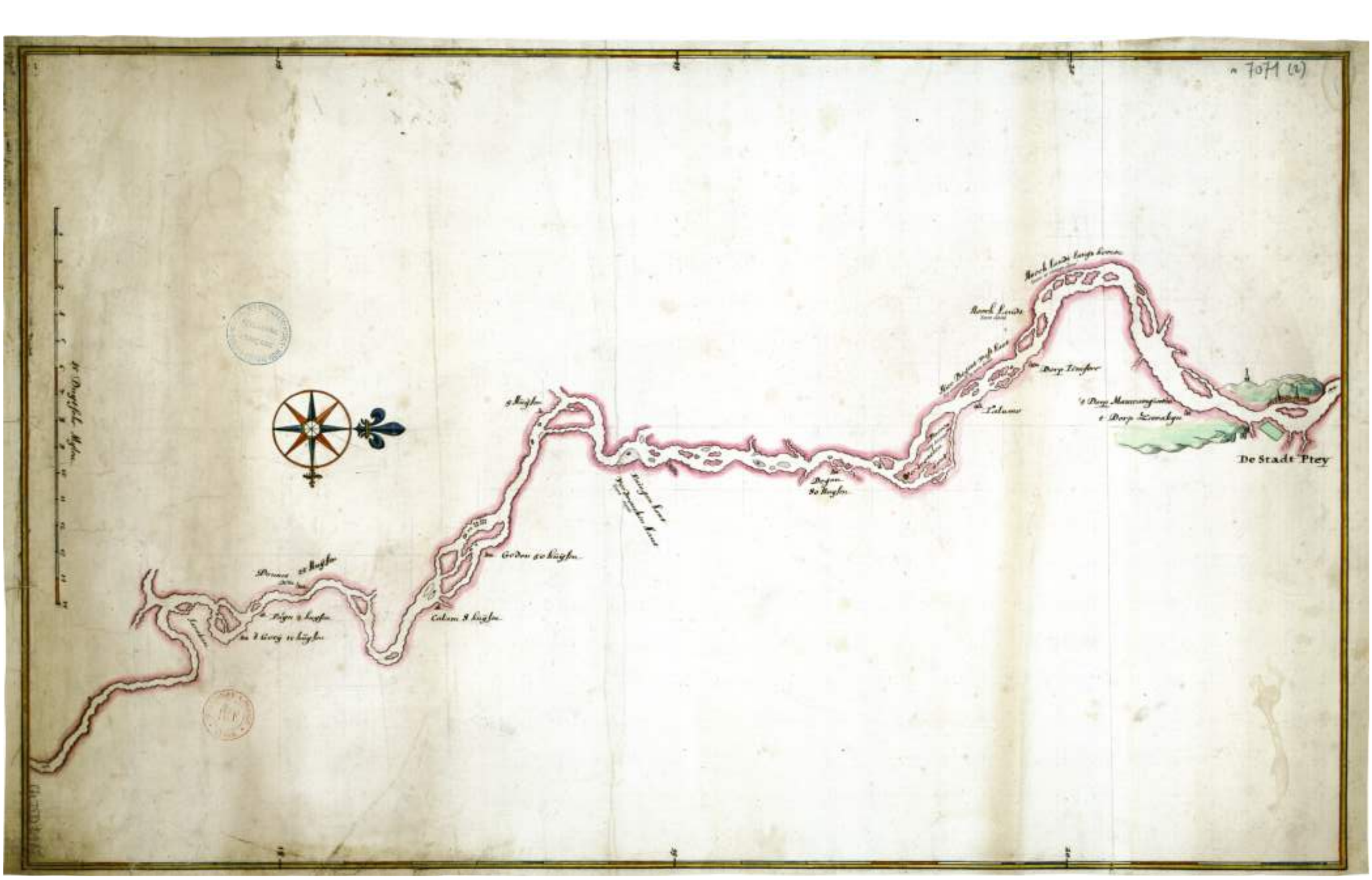
Rivier Lansie
Dorp Limpoe
Dorp Mauwangwin
Dorp Limakyn
De Stadt Ptey
Pegu
Calaun
Goden

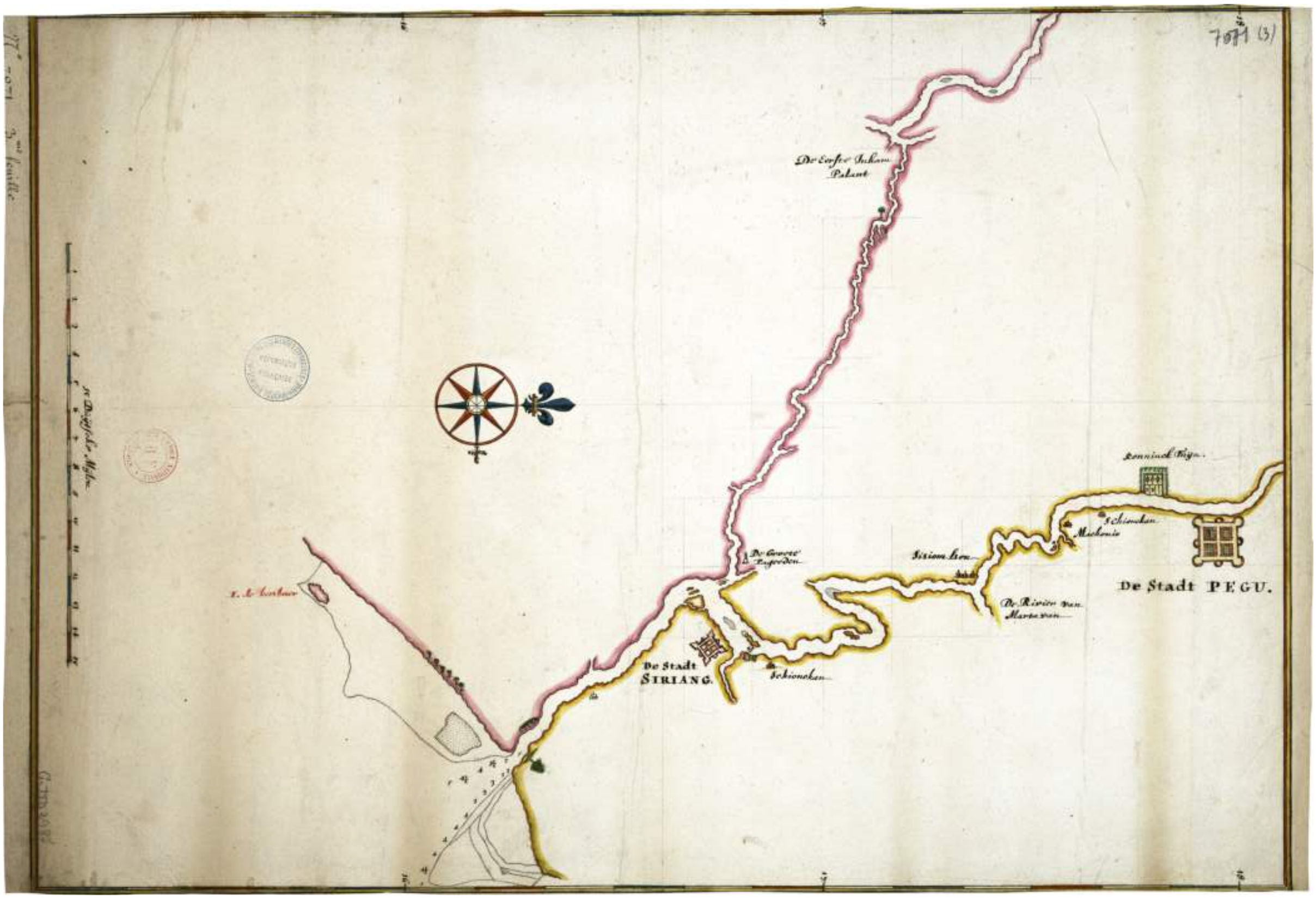

blad 48 boven / sheet 48 above:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge DD 2987 7071B (1).

[Anoniem, 1690-1710] :
[Anonymous, 1690-1710] :

[Kaart van de loop van de Irrawaddy-rivier ten zuiden van de stad Ava].

[Chart of the course of the Irrawaddy River to the south of the city of Ava].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen = [ca. 1 : 493.800].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen* =
[approximately 1 : 493,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 48,5 x 70 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 48.5 x 70 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

De veruit meest gedetailleerde onder de nog bestaande kaarten van de locaties in Birma waar tot 1680 compagniesloges waren gevestigd, bevindt zich tegenwoordig niet meer in Nederlands bezit, maar in de collectie van de Nationale Bibliotheek van Frankrijk. Het betreft een rivierkaart op drie afzonderlijke maar onderling aansluitende bladen, die tezamen de beneden- en middenlopen weergeven van de Yangon-rivier tussen de zuidelijk hofstad Pegu ('De Stadt Pegu', blad 49) en de monding bij 'De Stadt Siriang' (Syriam) en van de Irrawaddy tussen de noordelijke vorstenresidentie Ava ('De Stadt Ava', bij Mandalay, blad 48 boven) en een punt ca. 350 kilometer zuidelijk van 'De Stadt Ptey' (Piyè, in de nabijheid waarvan de compagniesloge Prome was gelegen; blad 48 onder). Over de maker(s) en de aanleiding voor de vervaardiging is niets bekend, maar gelet op de stijl van de kaarten en het feit dat de loges zelf niet meer zijn ingetekend, moet de datering op ten minste ca. 1690 gesteld worden, mogelijk zelfs nog enkele tientallen jaren later.

Among the maps still in existence showing the locations in Burma where Company lodges were established up to 1680, by far the most detailed example is at present to be found in the collection of the National Libary of France. This is a river map on three separate but joining sheets, which together depict the lower and middle reaches of the Yangon River between the southern capital Pegu (*De Stadt Pegu*, sheet 49) and the mouth at *De Stadt Siriang* (Syriam), and of the Irrawaddy between the northern royal residence of Ava (*De Stadt Ava*, at Mandalay, sheet 48 above) and a point approximately 350 kilometres south, of *De Stadt Ptey* (Piyè, in the neighbourhood of which the Company lodge of Prome had been; sheet 48 below). Nothing is known about the maker(s) or the reason for making the maps, but in view of their style and the fact that the lodges themselves are no longer shown, the dating can be placed in at least about 1690, and possibly even several decades later.

blad 49:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge DD 2987 7071B (3).

[Anoniem, 1690-1710] :
[Anonymous, 1690-1710] :

[Kaart van de loop van de Yangon-rivier tussen de stad Pegu en de monding bij de stad Siriang].

[Chart of the course of the Yangon River between the city of Pegu and its mouth near the city of Syriam].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen = [ca. 1 : 493.800].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen* =
[approximately 1 : 493,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 48,5 x 71 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 48.5 x 71 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

blad 48 onder / sheet 48 below:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge DD 2987 7071B (2).

[Anoniem, 1690-1710] :
[Anonymous, 1690-1710] :

[Kaart van de loop van de Irrawaddy-rivier ten zuiden van de stad Ptey].

[Chart of the course of the Irrawaddy River to the south of the city of Piyè].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen = [ca. 1 : 493.800].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen* =
[approximately 1 : 493,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 48,5 x 79 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 48.5 x 79 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

blad / sheet 50:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:16.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Caert, van de rivier Serangh, / en de Stadt Pegu.

Chart, of the river of Syriam, / and the City of Pegu.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 50,5 x 66,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 50.5 x 66.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter afsluiting van de VOC-cartografie met betrekking tot Birma is hier Johannes Vingboons' kaart van het mondingsgebied van de Yangon-rivier stroomopwaarts tot Pegu uit de atlas van Laurens van der Hem afgebeeld. Langs deze 'rivier van Serangh' zijn op de route naar de hofstad Pegu en de compagniesloge (die overigens zelf niet is aangeduid) enkele belangrijke punten vermeld, zoals bij A de toegang tot de zijarm van de Irrawaddy via welke men uiteindelijk de noordelijke hofstad Ava kon bereiken. De overslag van de handelswaar vond plaats bij 'De stadt van Zerangh [Syriam] daer onse Scheepen Leggen'.

In order to complete the VOC cartography with relation to Burma, Johannes Vingboons's map of the mouth of the Yangon River upstream as far as Pegu from the atlas of Laurens van der Hem is shown here. Along this 'river of Serangh' several important points are mentioned on the route to the capital, Pegu, and the Company lodge (which itself is not indicated), such as at A the access to the arm of the Irrawaddy along which one could eventually reach the northern capital, Ava. The shipment of the merchandise took place at 'The town of Zerangh [Syriam] where our ships lie'.

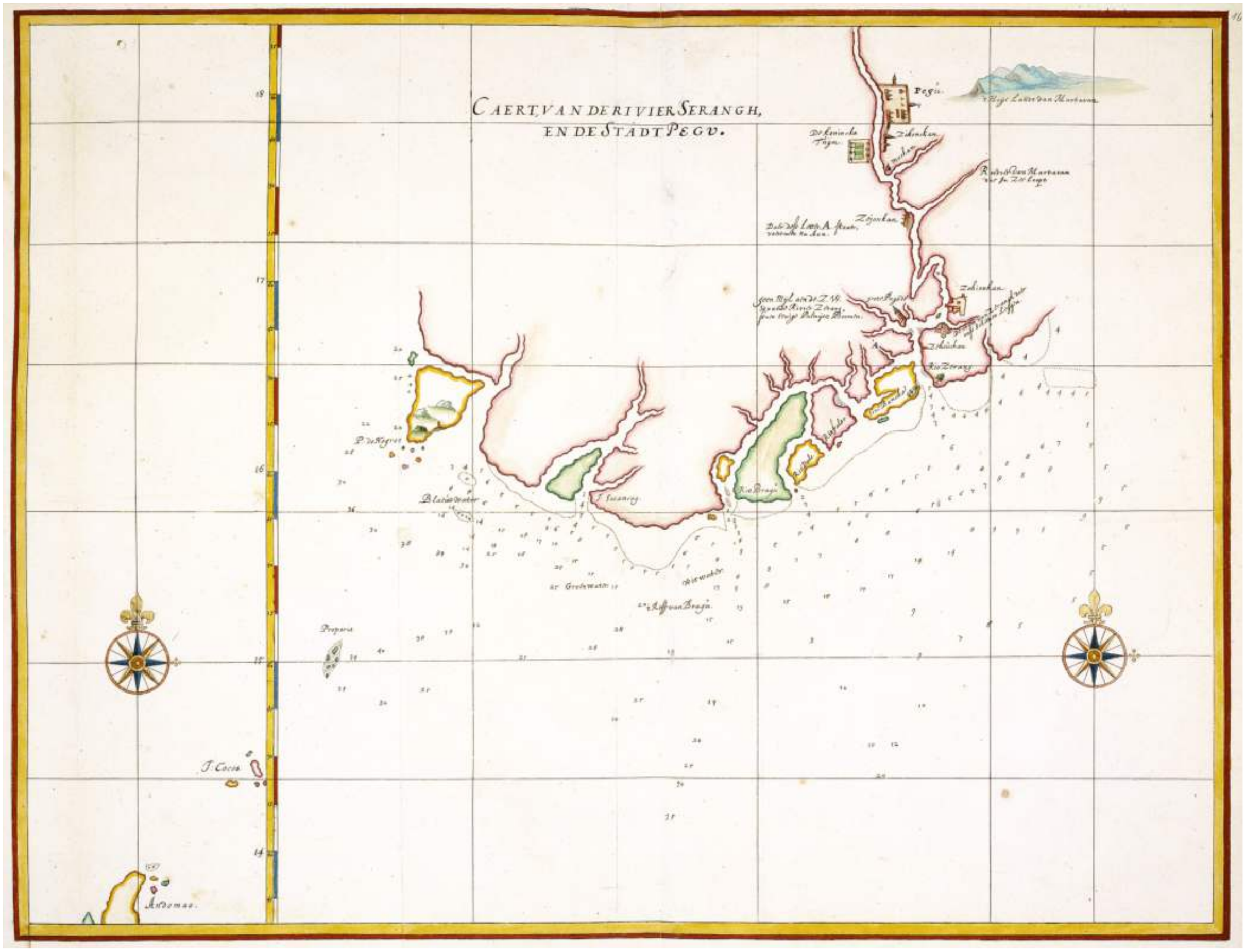

Bijschriften: pag. 49 / Captions: p. 49

Siam (Thailand)

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, II-8, II-32).

Siam (Thailand). De vestiging van de VOC in het koninkrijk Siam, het tegenwoordige Thailand, was tussen 1613 en de definitieve opheffing in 1767 het regionale hoofdkantoor in continentaal Zuidoost-Azië. De factorij bij de hofstad Ayutthaya (in oude Nederlandse bronnen vaak gespeld als Judia, Ajodja), na 1688 nog de enige Europese vertegenwoordiging in Siam, had een voorpost met het pakhuis Amsterdam nabij de monding van de Chao Phraya, waar vanwege de moeilijke toegankelijkheid van de rivier voor grotere schepen het merendeel van het eigenlijke handelsverkeer werd afgewikkeld. In de beginjaren van de compagnieshandel met Siam waren ook loges gevestigd in de semi-autonome havens Patani (Pattani, 1602-1623) en Songkhla (Sangora, 1607-1623) aan de noordoostkust van het Maleise Schiereiland. Omstreeks 1640 werd hier ten behoeve van de tinhandel opnieuw een nevenvestiging geopend in Ligor, tegenwoordig Nakhon Si Thammarat, die met enkele onderbrekingen gehandhaafd bleef tot 1756. Het nagelaten bestand aan manuscriptkaarten uit de compagniestijd met betrekking tot Siam omvat vrijwel uitsluitend navigatiekaarten van de 'Bocht van Siam' (Golf van Thailand) en een klein aantal meer gedetailleerde kaarten en plattegronden van de loop van de Chao Phraya en van Ayutthaya en omgeving. Een bijzondere plaats onder de laatste nemen de rijk geannoteerde kaarten en tekeningen van de Duitse compagniesarts en onderzoeker Engelbert Kaempfer (1651-1716) in, die in 1690 enige tijd in Siam verbleef op doorreis naar zijn post op Deshima in Japan en deze gelegenheid toen kon waarnemen om de rivierloop en de stad Ayutthaya gedetailleerd vast te leggen. In deze atlas is Kaempfers werk uit Siam gereproduceerd op de bladen 64-69. Daaraan vooraf gaat op de bladen 51-63 een overzicht van de nog bestaande relevante VOC-cartografie met betrekking tot de 'Bocht van Siam' als geheel.

Siam (Thailand). Between 1613 and its final closure in 1767, the establishment of the VOC in the kingdom of Siam, the present Thailand, was the regional headquarters in mainland South-East Asia. The factory at the capital, Ayutthaya (at the time often spelled *Judia* or *Ajodja* in Dutch sources), after 1688 the only European agency in Siam, had an outpost with the storehouse Amsterdam near the mouth of the Chao Phraya, where because of the difficult access to the river for larger ships most of the actual trade was negotiated. In the early years of the Company trade with Siam, lodges were also set up in the semi-autonomous ports of Patani (Pattani, 1602-1623) and Songkhla (Sangora, 1607-1623) on the north-east coast of the Malay Peninsula. In around 1640, for purposes of the trade in tin, again a subsidiary settlement was opened at Ligor, the present Nakhon Si Thammarat, which with some interruptions was maintained up to 1756. The corpus of manuscript maps passed down from the time of the Company relating to Siam contains almost exclusively navigation charts of the *Bocht van Siam* (Gulf of Thailand) and a small number of more detailed maps and plans of the course of the Chao Phraya and of Ayutthaya and surroundings. Among the latter, the richly annotated maps and drawings by the German Company physician and researcher Engelbert Kaempfer (1651-1716) occupy an important place. In 1690 Kaempfer spent some time in Siam on his way to his post on Deshima in Japan, and was able to use this opportunity to record the course of the river and Ayutthaya in detail. In this atlas Kaempfer's work from Siam is reproduced on sheets 64-69. Preceding this, on sheets 51-63, there is a survey of the relevant surviving VOC cartography relating to the Gulf of Thailand as a whole.

blad 51 boven / sheet 51 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:13.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

[Kaart van de kusten van Siam, Cambodja en zuidelijk Vietnam].

[Chart of the coasts of Siam, Cambodia and southern Vietnam].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 57 x 90,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 57 x 90.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Johannes Vingboons' kaart voor de atlas van Laurens van der Hem van het noordelijke deel van de Golf van Thailand met de oostelijk aangrenzende kusten van Cambodja, Tsiompa (Champa) en Cochinchina sluit nauwkeurig aan bij zijn kaart uit dezelfde atlas van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee, die hier op blad 51 onder is gereproduceerd. Het origineel van deze laatste werd volgens de annotatie in 1654 in Batavia vervaardigd door Cornelis Jansz Koen, onder toezicht van de bekende zeevaarder-kaartenmaker Maerten Gerritsz de Vries. Deze was in 1644 door de Hoge Regering aangesteld als 'opzichter van de navigatie' en had onder meer tot taak alle in Batavia binnenkomende nautische journaalgegevens en verkenningskaarten te controleren en te verwerken in nieuwe of verbeterde navigatiekaarten. Gezien echter het feit dat De Vries in 1646 sneuvelde voor Manilla, tijdens de mislukte VOC-vlootexpeditie tegen deze Spaanse hoofdvestiging in de Oost in dat jaar, moet Vingboons zich hier bij het kopiëren wel een decennium vergist hebben. De precieze aansluiting van beide kaarten op blad 51 en de vermelding van 'Cambodia', 'Chiampa' en 'Quinam' in de annotatie op de onderste kaart doet vermoeden dat ook het origineel van de bovenste aan de verder onbekende Cornelis Jansz Koen c.q. Maerten Gerritsz de Vries kan worden toegeschreven.

Johannes Vingboons's chart for the atlas of Laurens van der Hem showing the northern part of the Gulf of Thailand and the adjacent coasts of Cambodia, Champa and Cochin-China to the east joins exactly with his map of the southern part of the South China Sea from the same atlas, which is reproduced here on sheet 51 below. According to the annotation, the original of the latter map was made in Batavia in 1654 by Cornelis Jansz Koen, under the supervision of the well known seafarer and map-maker Maerten Gerritsz de Vries. In 1644 De Vries was appointed as 'overseer of navigation', and this task included checking all incoming nautical information and reconnaissance maps at Batavia and processing these into new or improved navigation maps. However, seeing that in 1646 De Vries fell at Manila, during the failed expedition of a VOC fleet against the main settlement of the Spanish in the East, Vingboons must have erred by a decade when copying the map. The fact that the two maps on sheet 51 join exactly and the mention of *Cambodia*, *Chiampa* and *Quinam* in the annotation on the lower map lead to the assumption that the original of the top one can also be ascribed to the otherwise unknown Cornelis Jansz Koen or, as the case may be, Maerten Gerritsz de Vries.

blad 51 onder / sheet 51 below:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 39:27.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Pascaerte om te Zeijlen van P.o Tijmon langs de Custen en koninrijken / van Malaijen, Siam, Cambodia, Chiampa, Quinam, Ende Borneo [...].

Chart for Sailing from Tioman Island along the Coasts and kingdoms / of Malaya, Siam, Cambodia, Champa, Quinam, And Borneo [...].

Schaalstok van 30 Duijtsche Mijlen 15 voor Een graadt = [ca. 1 : 1.709.400].
Scale-bar of *30 Duijtsche Mijlen 15 voor Een graadt* = [approximately 1 : 1,709,400].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 56,5 x 89 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 56.5 x 89 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [linksonder] een beschrijving, als vervolg van de titel (transcriptie naar Van der Krogt 2005) :
Explanations: [lower left] a description, in continuation of the title (transcription from Van der Krogt 2005) :

Met / alle haer Hoeucken, Baijen, Rievieren, en Eijlanden, diepten en droochten / door Lanckheijt van tijt, Meest door ons selven bevaeren, en In Stuckx Wijse / caertiens bij een geteijckent, als mede uijt verscheijden Bevaeren Schippers / en Stuerluijden, haer geschriften ende aenteijckeningen getrocken, waer inne / de Compange Caerten, van veel fouten ontlast, en dese met Nieuwe / bevingdegen verbeetert is, alles ten dienste van de E. Compangie met groote / neersticheijt, en goet overlegh, Raedt en daadt van kennis hebbende Zeevaarders / door groote Moeijte, op het Besteck vant groot Sumatra, bij een gestelt, / op Batavia, desen 18 Martius Anno 1654 onder 't opsicht / van Marten Gerritsen Vries, door Cornelis Janssen Koen.

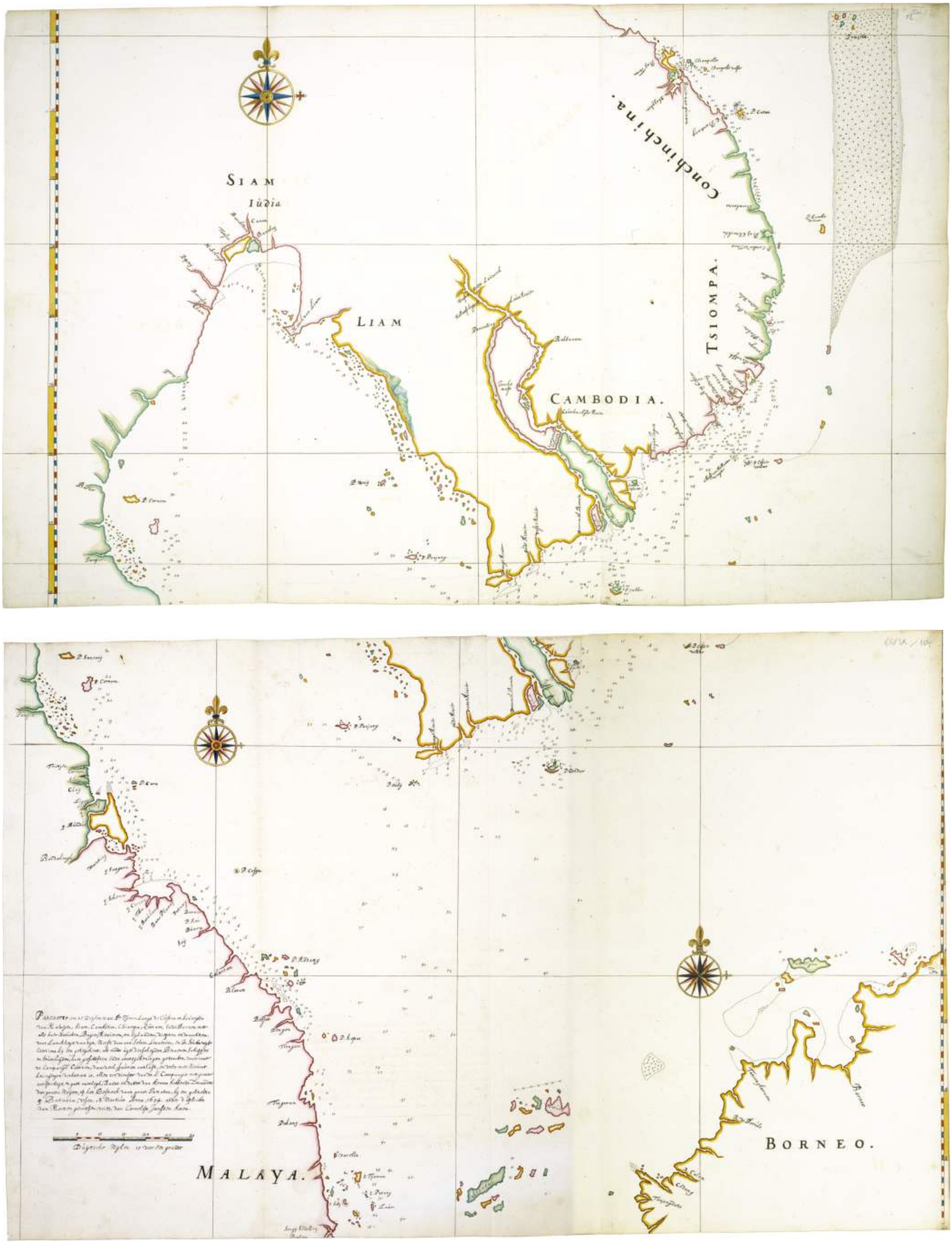
SIAM
Iùdia
LIAM
CAMBODIA.
Conchinchina.
TSIOMPA.
MALAYA.
BORNEO.

blad / sheet 52:

Nationaal Archief, 4.VELH 131.

[Anoniem], 1660 :
[Anonymous], 1660 :

[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].

[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

Schaalstok van 45 Duijtsche Mijlen Vijfthien voor Een Graedt = [ca. 1 : 1.745.200].
Scale-bar of *45 Duijtsche Mijlen Vijfthien voor Een Graedt* = [approximately 1 : 1,745,200].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 90 x 78 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 90 x 78 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De bladen 52 t/m 59 tonen acht varianten uit de periode 1660-1761 op dezelfde VOC-standaardkaart die door Vingboons in diens versie voor Laurens van der Hem (blad 51) in twee delen werd getekend; de gangbare aanduiding voor dit prototype in het cartografisch bedrijf van de Compagnie was 'Bocht van Siam'. Een belangrijke zeilaanwijzing in de meeste van deze kaarten, zelfs nog in die van Gerrit de Haan uit 1761 op blad 59, zijn de ingetekende routes tussen Siam en Batavia die respectievelijk in december 1643 en januari 1644 werden gevolgd door de schepen *Nieuw Delft* en *Castricum*. De *Nieuw Delft* voer toen langs de oostkust van het Maleise Schiereiland en dreigde op deze 'Quade Cours' door de harde noordoostelijke moessonwinden steeds weer aan lager wal te raken. De *Castricum* daarentegen, die onder Maerten Gerritsz de Vries via Siam terugkeerde van de expeditie naar de vermeende Goud- en Zilvereilanden ten noordoosten van Japan, volgde een 'Goede Coers' door eerst onder de kust zuidoostwaarts te varen tot de uiterste zuidpunt van Cambodja en vervolgens bijna pal zuidwaarts over open zee op Batavia aan te sturen. Deze ervaringen werden nadien door De Vries verwerkt in een algemene zeilinstructie op deze hoofdroute in de Indische Noord. De kaart op blad 52 is vrijwel identiek aan de iets grotere en drie jaar latere van Joan Blaeu I op blad 53, afkomstig uit de Corpus Christi Collectie en nu in het Maritiem Museum Rotterdam, en kan met enig voorbehoud ook aan diens atelier worden toegeschreven.

Sheets 52-59 show eight variants from the period 1660-1761 of the same VOC standard chart that was drawn by Vingboons in his version for Laurens van der Hem (sheet 51) in two parts; the usual indication for this prototype in VOC cartography was *Bocht van Siam* (Gulf of Thailand). An important sailing direction in most of these maps, even in that by Gerrit de Haan from 1761 on sheet 59, is the routes drawn between Siam and Batavia that were followed in December 1643 and January 1644 by the ships *Nieuw Delft* and *Castricum*. The *Nieuw Delft* then sailed along the east coast of the Malay Peninsula, and on this *Quade Cours* (Evil Course) theatened to run onto the lee shore because of the strong north-east monsoon winds. The *Castricum*, on the other hand, which was returning via Siam from the expedition to the presumed Gold and Silver Islands to the north-east of Japan under Maerten Gerritsz de Vries, followed a *Goede Coers* (Good Course) by first sailing along the coast in a south-easterly direction as far as the southern tip of Cambodia, and then steering a course almost due south for Batavia. After that, De Vries turned these experiences into a general instruction for sailing on this main route in the Indies' North. The map on sheet 52 is practically identical to the somewhat larger one from three years later by Joan Blaeu I on sheet 53, originating from the Corpus Christi Collection and now in the Rotterdam Maritime Museum, which with some reservations can also be attributed to his studio.

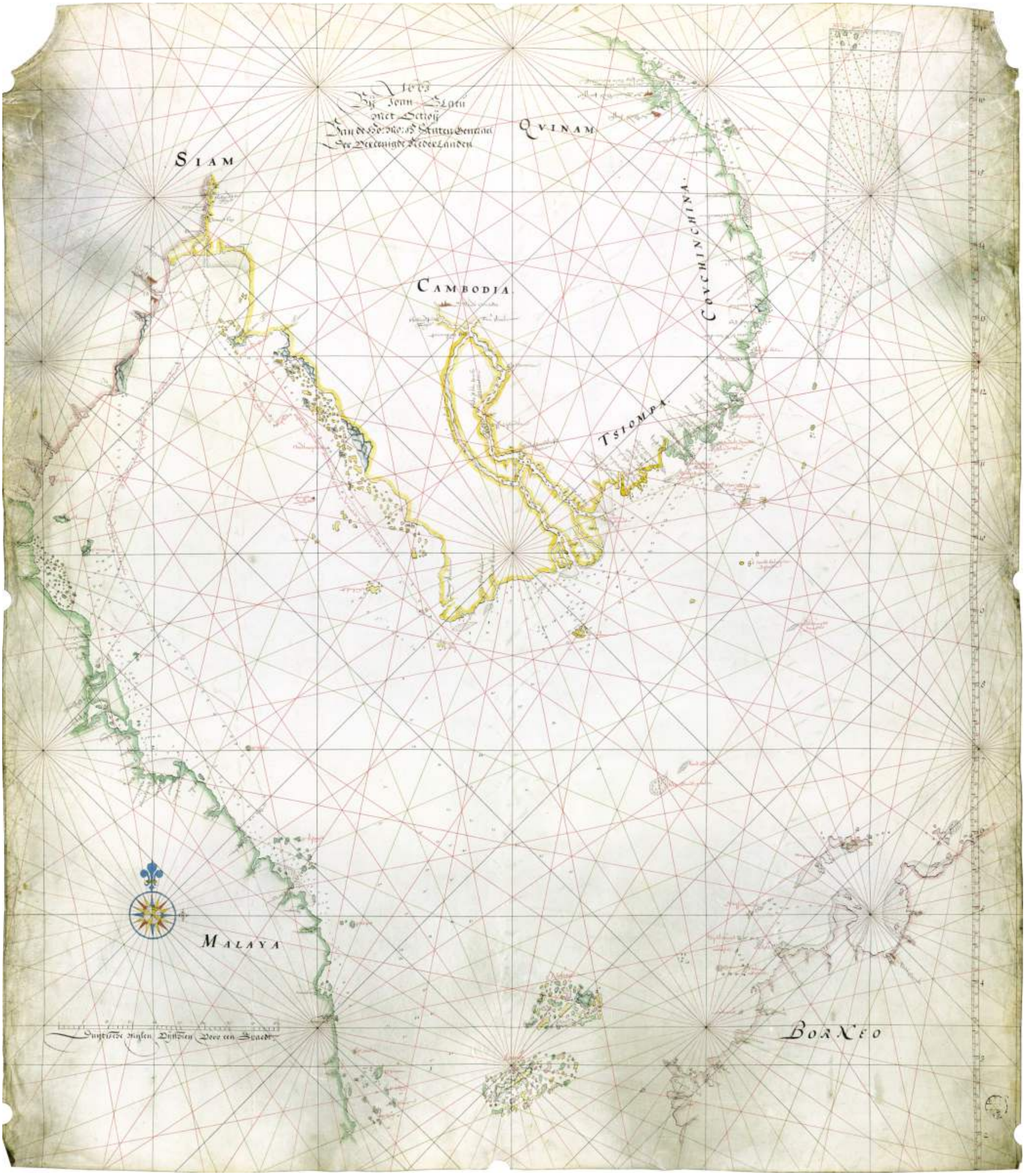

blad / sheet 53:

Maritiem Museum Rotterdam, K4071 CCC.

Bij Joan Blaeu met Octroij Van de Ho: Mo: H. Staten Generael Der Vereenigde Nederlanden, 1663 :
By Joan Blaeu by Charter Of the Lofty Gentlemen Members of the States General of the United Netherlands, 1663 :

[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].

[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

Schaalstok van 45 Duijtsche Mijlen Vijfthien Voor een Graedt = [ca. 1 : 1.763.700].
Scale-bar of *45 Duijtsche Mijlen Vijfthien Voor een Graedt* = [approximately 1 : 1,763,700].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 102 x 89 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 102 x 89 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

blad / sheet 54:

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Bodel Nijenhuis 054-12-001.

Bij Joan Blaeu met Octroij Van de Ho: Mo: H: Staten Gener:l Der Vereenigde Nederlanden, 1686 :
By Joan Blaeu by Charter Of the Lofty Gentlemen Members of the States General Of the United Netherlands, 1686 :

[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].

[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

Schaalstok van 45 Duijtsche Mijlen 15. voor een Graedt = [ca. 1 : 1.698.000].
Scale-bar of *45 Duijtsche Mijlen 15. voor een Graedt* = [approximately 1 : 1,698,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 98 x 85 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 98 x 85 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Joan Blaeu II volgde in 1686 in zijn versie van de 'Bocht van Siam' nauwkeurig hetzelfde kaartbeeld als dat van zijn vader en voorganger als officiële kaartenmaker van de VOC (blad 53), zelfs inclusief de vermelding van de 'Hollandtse Logie' in Cambodja, die toen al geruime tijd was opgeheven! De publiekskaart door Gerard van Keulen van hetzelfde gebied met inzet van het zuidelijke vervolg van de oostkust van Sumatra uit ca. 1710 op blad 55, naar alle waarschijnlijkheid getekend als decoratiestuk voor een particuliere verzamelaar, berust eveneens nog op de situatie zoals weergegeven op de standaardkaarten uit het midden van de zeventiende eeuw. Deze kaart is in de reproductie omwille van de leesbaarheid een kwartslag gedraaid, met het noorden boven.

In 1686, in his version of the *Bocht van Siam* (Gulf of Thailand), Joan Blaeu II followed faithfully the same map image as that of his father and predecessor as official map-maker to the VOC (sheet 53), even including the mention of the *Hollandtse Logie* (Dutch Lodge) in Cambodia that had already been closed for some time! The public map by Gerard van Keulen of the same area with an inset of the southern continuation of the east coast of Sumatra from about 1710 on sheet 55, in all probability drawn as a decorative piece for a private collector, is likewise based on the situation as depicted on the standard charts from the middle of the seventeenth century. In the reproduction this map has been turned 90 degrees for the sake of legibility, with north at the top.

blad / sheet 55:

Nationaal Archief, 4.VELH 128.

[Gerard van Keulen, ca. / c. 1710] :

Nette / Afteekening van de / Bocht van Siam / een Gedeelte van Malacca / Cambodia Tsiompa Cochin= / China in / 't Groot.

Proper / Depiction of the / Gulf of Siam / a Part of Malacca / Cambodia Champa Cochin- / China to a / Large Scale.

Schaalstok van 60 Duijtsche Meijlen = [ca. 1 : 1.975.300].
Scale-bar of *60 Duijtsche Meijlen* = [approximately 1 : 1,975,300].

1 kaart + 1 inzetkaart : ms op papier, gekleurd, 63 x 105 cm.
1 map + 1 inset map : ms on paper, coloured, 63 x 105 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts (onder).
Orientation: north is right (below).

Siam
Cambodia
Cochinchina
Pegu
Ava
Laos
Tonquin
Chinese Sea
Gulf of Siam
Gulf of Tonquin
Malacca
Sumatra
Java
Borneo
Celebes
Philippine Islands

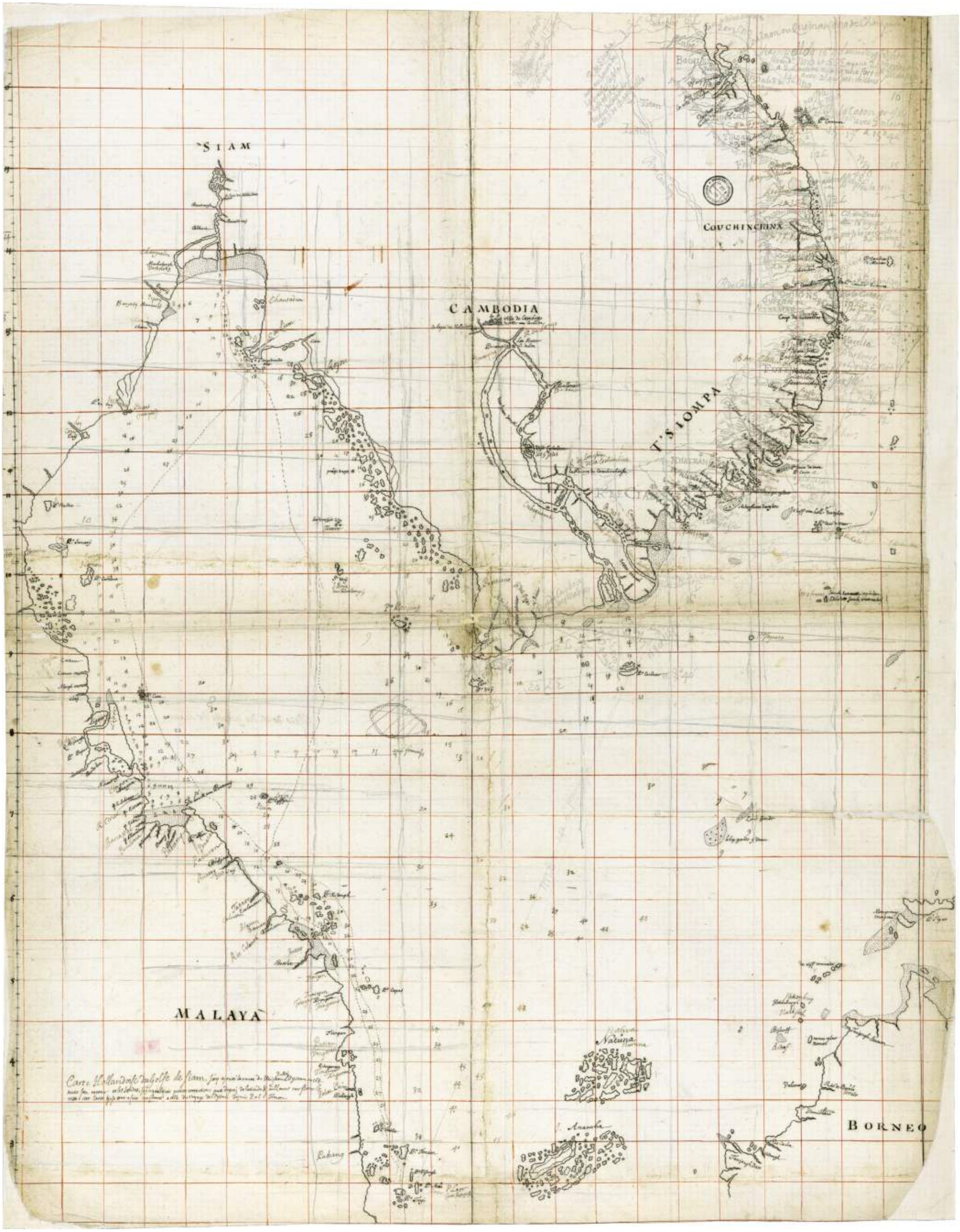

blad / sheet 56:

Bibliothèque nationale de France, DCP SH 18 pf. 180 div. 3 p. 2.

[Anoniem, ca. 1690] :
[Anonymous, c. 1690] :

Carte Hollandoise du Golfe de Siam [...].

Hollandse Kaart van de Golf van Siam [...].

Dutch Chart of the Gulf of Siam [...].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 97 x 71 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 97 x 71 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [linksonder] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [lower left] a description, in continuation of the title :

J'ay ajouté la route du Vaisseau du Roi l'Oyseau en 168. / avec son retour et les Sondes, et quelques petites corrections aux degréz de latitude & ailleurs car pour le / reste cete Carte est tout a fait conforme a celle du voyage de l'Oyseau depuis Pol Timon.

De anonieme Franse maker van deze kaart kopieerde, zoals de titel aangeeft, in hoofdzaak de indertijd gebruikte Nederlandse navigatiekaart van de Golf van Siam volgens het standaardtype in de VOC-cartografie. Daaraan voegde hij een aantal correcties toe met betrekking tot de geografische breedtebepaling en de peilgegevens, die verkregen werden tijdens de reis naar en van Siam van het schip *l'Oyseau* in de jaren 1685-1687. Met dit grote oorlogsschip en het begeleidende fregat *La Maligne* kwam toen een gezantschap van koning Lodewijk XIV naar het hof in Ayutthaya om na verkregen permissie van koning Narai een permanente handelsloge van de Franse Oost-Indische Compagnie op te zetten. Deze onderneming, waartoe in 1687 nog een tweede, veel grotere Franse expeditie met vijf schepen en een aanzienlijke legermacht in Siam aankwam, mondde mede als gevolg van het eigenmachtige optreden van de leiders in de loop van 1688 uit in een openlijk conflict met de nieuwe koning Petraja. In november van dat jaar zagen de Fransen zich ten slotte gedwongen de restanten van hun expeditiemacht geheel uit Siam terug te trekken. Nadien zijn door de Franse Compagnie geen pogingen meer ondernomen om opnieuw een vestiging in Ayutthaya te openen.

The anonymous French maker of this chart was copying, as the title indicates, in the main the Dutch navigation chart of the Gulf of Thailand used at that time according to the standard type in VOC cartography. He added a number of corrections to this relating to the geographical determination of latitude and the data from soundings, which were obtained during the voyage to and from Siam of the ship *l'Oyseau* in the years 1685-1687. At that time an embassy from King Louis XIV came with this large warship and the escorting frigate *La Maligne* to the court in Ayutthaya in order to set up a permanent trading lodge of the French East India Company, after obtaining permission from King Narai. This undertaking, for which in 1687 a second, much larger French expedition with five ships and a considerable military force arrived in Siam, led to an open conflict with the new king Petraja, partly as a result of the unauthorized actions of the leaders in the course of 1688. In November of that year the French were ultimately forced to withdraw the remnants of their expeditionary force from Siam completely, and after that the French Company undertook no more attempts to open an establishment in Ayutthaya.

blad / sheet 57:

Bibliothèque nationale de France, DCP SH 18 pf. 180 div. 2 p. 2.

Made by John Thornton at the Signe of the Platt in the Minories Anno 1701 :
Gemaakt door John Thornton *at the Signe of the Platt in the Minories* Anno 1701 :

[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].

[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

Schaalstok van *Fifty English Leagues* = [ca. 1 : 1.643.800].
Scale-bar of Fifty English Leagues = [approximately 1 : 1,643,800].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 99,5 x 85,5 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 99.5 x 85.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De Nederlandse cartografie met betrekking tot Azië was tot ca. 1720 veruit superieur aan die van de andere koloniale mogendheden en werd vooral door Franse en Engelse kaartenmakers dan ook veelvuldig gebruikt als grondslag voor de eigen productie, althans voor zover men de hand wist te leggen op de originele VOC-kaarten. In aanvulling op het anonieme Franse voorbeeld op blad 56 is hier een vergelijkbare kaart van de 'Bocht van Siam' van de Engelse cartograaf, uitgever en 'official hydrographer' van de EIC John Thornton (1641-1708) uit 1701 gereproduceerd, die eveneens overduidelijk op de standaard-navigatiekaarten van dit zeegebied door Joan Blaeu II en andere laat-17de-eeuwse kaartenmakers in compagniesdienst is gebaseerd.

Up to about 1720 Dutch cartography with relation to Asia was far superior to that of the other colonial powers and so was much used by in particular French and English map-makers for their own production, at least as far as they were able to get hold of the original VOC maps. To complement the anonymous French example on sheet 56, here a comparable chart of the *Bocht van Siam* by the English cartographer, publisher and 'official hydrographer' to the EIC, John Thornton (1641-1708), from 1701 is reproduced, which likewise is very clearly based on the standard navigation charts of this area of sea by Joan Blaeu II and other late 17th-century map-makers in the service of the Dutch Company.

SIAM
CAMBODIA
Coulchinchina
De Stadt Cambodia
Hollandsche logie
Siampa
Duytsche Mylen zv Voor Een graadt
MALLAYA
Borneo

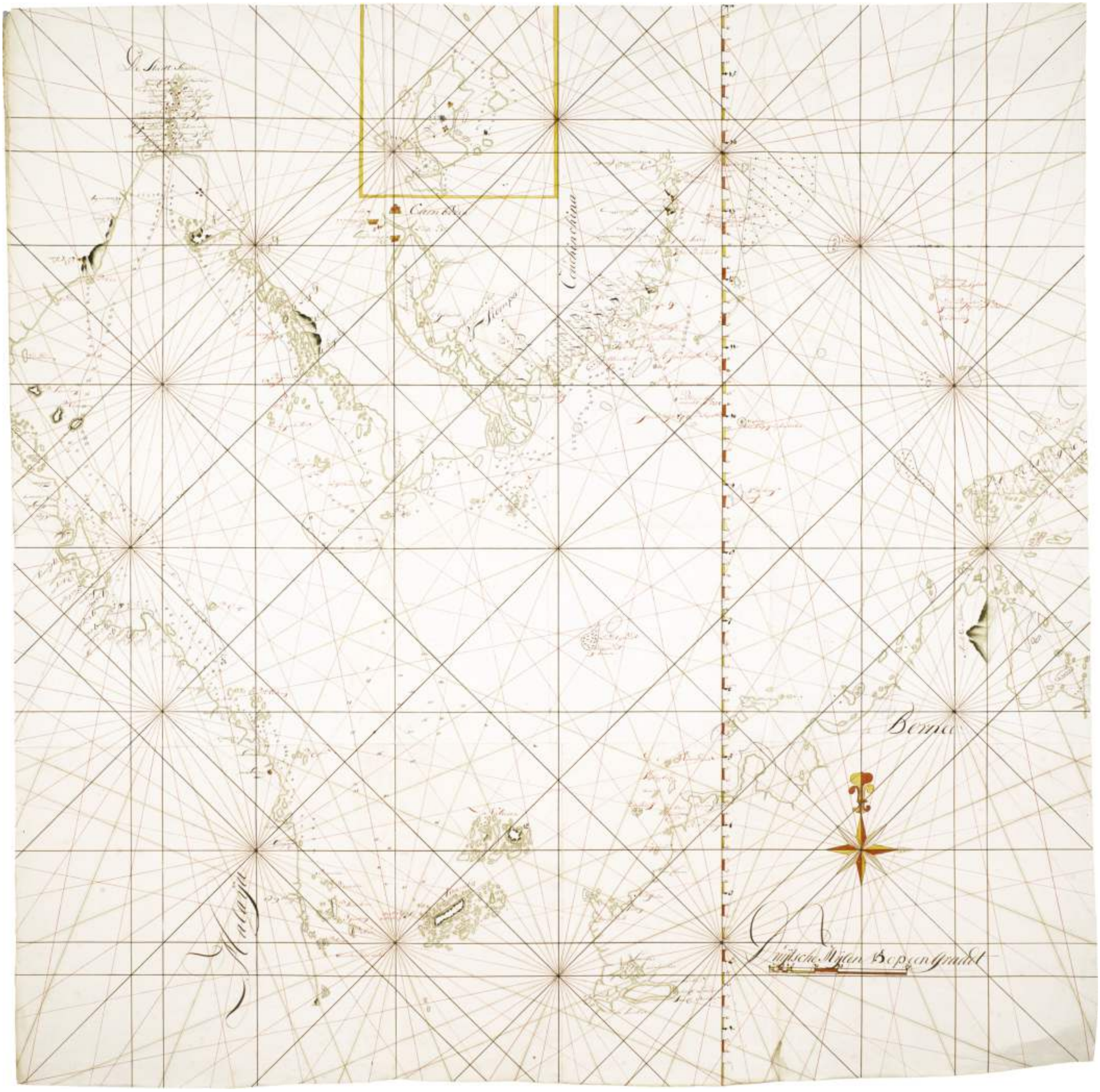

blad / sheet 58:

Nationaal Archief, 4.VELH 130.

Jasper Gentet Batavia Aprill de 3e 1739 :

[Kaart van het zuidelijke deel van de Zuid-Chinese Zee met de Golf van Thailand].

[Chart of the southern part of the South China Sea with the Gulf of Thailand].

Schaalstok van 45 Duijtsche Mijlen XV Voor Een graadt = [ca. 1 : 1.773.000].
Scale-bar of *45 Duijtsche Mijlen XV Voor Een graadt* = [approximately 1 : 1,773,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 95 x 75 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 95 x 75 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De beide kaarten op de bladen 58 en 59 illustreren de stagnatie in de compagniescartografie in de periode na ca. 1720-1730. Het kaartbeeld van de 'Bocht van Siam' door de Bataviase kaartenmaker Jasper Gentet uit 1739 is niet meer dan een ruwe kopie van de versies van vader en zoon Joan Blaeu van minstens een halve eeuw eerder, waarop in het midden nog steeds pontificaal de al tientallen jaren niet meer bestaande loge in Cambodja is aangegeven. Gerrit de Haans grote kaart van dit zeegebied uit het eerste deel van diens *Ligtende Zee Fakkel* van nog eens ruim twintig jaar later, met inzetkaartje van het eiland 'Candoer' (Con Dao, zuidoostelijk van de Mekongdelta) en de opnieuw ingetekende routes van de *Nieuw Delft* en de *Castricum* uit de jaren 1643-1644, voegt hieraan evenmin iets wezenlijks toe.

The two charts on sheets 58 and 59 illustrate the stagnation in VOC cartography in the period after about 1720-1730. The image of the *Bocht van Siam* by the Batavian map-maker Jasper Gentet from 1739 is no more than a rough copy of the versions by father and son Joan Blaeu of at least half a century earlier, on which in the centre the lodge in Cambodia, which had not existed for decades, still figures prominently. Gerrit de Haan's large chart of this sea area from the first volume of his *Ligtende Zee Fakkel* from a good twenty years later, with a little inset-map of the island of *Candoer* (Con Dao, to the south-east of the Mekong delta) and the routes of the *Nieuw Delft* and *Castricum* from the years 1634-1644 drawn in once more, also does not add anything of substance.

blad / sheet 59:

Nationaal Archief, 4.VELH 156.1.7.

[Gerrit de Haan, 1760] :

[Bogt Siam].

[Gulf of Siam].

Schaalstok van 30 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt = [ca. 1 : 1.957.900].
Scale-bar of *30 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt* = [approximately 1 : 1,957,900].

1 kaart + 1 inzetkaart : ms op papier, gekleurd, 100,5 x 100 cm.
1 map + 1 inset map : ms on paper, coloured, 100.5 x 100 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

blad 60 boven / sheet 60 above:

British Library, Add. Ms. 34.184 fol. 39.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

[Kaart van de Golf van Thailand].

[Chart of the Gulf of Thailand].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graed =
[ca. 1 : 2.178.600].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graed* =
[approximately 1 : 2,178,600].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 16 x 20 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 16 x 20 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Het kaartje van de 'Bocht van Siam' in de kleine navigatieatlas van Johannes Vingboons in de British Library (blad 60 boven), getekend omstreeks 1660, is nogal summier van uitvoering en geeft als belangrijkste nautische aanwijzing weer de 'Quade' en de 'Goede Coers Wegh' van de schepen *Nieuw Delft* en *Castricum* van Siam naar Batavia in respectievelijk december 1643 en januari 1644. De kaart op blad 60 onder is Vingboons' zuid-oostelijk aansluitende en iets meer gedetailleerde atlasblad op dezelfde schaal van de 'Rivier van Cambodia', dus de Mekong, vanaf de monding tot de compagniesloge bij 'De Stadt Cambodia' en 'Ponomping'. Deze gebieden komen nader aan de orde op de bladen 72-74. Beide kaartjes zijn hier in de reproductie een kwartslag gedraaid, met het noorden boven.

This chart of the *Bocht van Siam* in the little navigation atlas by Johannes Vingboons in the British Libary (sheet 60 above), drawn around 1660, is rather sketchy in execution and gives as its most important nautical direction again the *Quade* (Evil) and the *Goede Coers Wegh* (Good Course) of the ships *Nieuw Delft* and *Castricum* from Siam to Batavia in December 1643 and January 1644 respectively. The map on sheet 60 below is Vingboons's sheet from the same atlas that adjoins on the south-east and shows in somewhat more detail on the same scale the *Rivier van Cambodia*, that is, the Mekong, from the mouth up to the Company lodge at *De Stadt Cambodia* and *Ponomping*. These areas will be considered in more detail on sheets 72-74. Both maps have here been turned 90 degrees in the reproduction, with north at the top.

blad 60 onder / sheet 60 below:

British Library, Add. Ms. 34.184 fol. 41.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

[Kaart van de benedenloop en monding van de Mekong-rivier].

[Chart of the lower course and mouth of the Mekong River].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 voor een graed =
[ca. 1 : 2.178.600].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 voor een graed* =
[approximately 1 : 2,178,600].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 16 x 20 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 16 x 20 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

blad / sheet 61:

Badische Landesbibliothek, K478 fol. 56.

[Anoniem, 1635-1640] :
[Anonymous, 1635-1640] :

[Kaart van de benedenloop van de Chao Phraya tussen de monding en Bangkok].

[Chart of the lower course of the Chao Phraya from its mouth to Bangkok].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart in 2 delen : ms op papier, gekleurd, 40 x 53,5 cm.
1 map in 2 parts : ms on paper, coloured, 40 x 53.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

De schetsmatige kaart van de benedenloop van de Chao Phraya in Siam op blad 61 is afkomstig uit de nagelaten papieren van Arthus (Aert) Gijsels (1593-1676), in de jaren 1631-1635 voor de Compagnie achtereenvolgens gouverneur en gevolmachtigd commissaris in Ambon en in het laatste jaar voor zijn repatriëring in 1638 onder meer ook raad van Indië; voor een uitvoerige behandeling van zijn leven en werkzaamheid in de Oost, zie Deel III: *Indische Archipel en Oceanië*. Gijsels was een fervent verzamelaar van kaarten, topografische tekeningen, reis- en expeditieverslagen en andere documentatie met betrekking tot het compagniesbedrijf in de Oost, mede met de bedoeling deze later in Europa te gebruiken voor eigen publicaties en als bronmateriaal voor diverse adviseurschappen. De herkomst van deze tekening, die laat zien hoe een compagniesgezantschap na aankomst van de schepen voor de riviermonding in boten naar de versterkte tolplaats Bangkok gaat om daar opgehaald te worden voor de verdere reis stroomopwaarts naar Ayutthaya, is niet bekend. Evenmin is duidelijk welke gebeurtenis hier precies is afgebeeld. De afgebeelde plaats Bangkok op de westelijke rivieroever is overigens niet geheel dezelfde als de huidige hoofdstad van Thailand, waarvan het centrum op de oostelijke oever is gelegen. De nederzetting op de westelijke oever, met de eigen naam Thonburi, diende in de eerste jaren na de val van Ayutthaya in 1767 als tijdelijke hofplaats, tot in 1782 de locatie voor de nieuwe hoofdstad definitief naar de overzijde van de rivier werd verlegd.

The outline map of the lower course of the Chao Phraya in Siam on sheet 61 comes from the papers left by Arthus (Aert) Gijsels (1593-1676), who in the years 1631-1635 was in the service of the Company successively as governor and plenipotentiary commissioner in Ambon, and in the final year before he was repatriated in 1638 also a member of the Council of the Indies – for a detailed account of his life and work in the East, see Volume III: *Malay Archipelago and Oceania*. Gijsels was an avid collector of maps and charts, topographical drawings, accounts of journeys and expeditions and other documentation relating to the Company's activities in the East, partly with the intention of using these later in Europe for his own publications and as source materials for various consultancies. The origin of this drawing, which shows how a Company mission, after the ships had arrived off the river-mouth, went in boats to the fortified toll station of Bangkok to be fetched there for the further journey up-river to Ayutthaya, is unknown. It is also unclear exactly which event is being depicted. In any case the settlement shown as Bangkok on the western bank of the river is not identical with the present capital of Thailand, the centre of which is located on the eastern bank. In the first years after the fall of Ayutthaya in 1767, the settlement on the western bank, with its own name of Thonburi, served as temporary court, until in 1782 the site for the new capital was finally moved to the other side of the river.

bladen / sheets 62-63:

Nationaal Archief, 4.VEL 267.

[Anoniem, ca. 1695] :
[Anonymous, c. 1695] :

[Kaart van de Chao Phraya tussen de monding en Ayutthaya].

[Chart of the Chao Phraya from its mouth to Ayutthaya].

Schaalstok van 2 Duijtsche Mijlen 15 voor Een Graadt = [ca. 1 : 90.300].
Scale-bar of *2 Duijtsche Mijlen 15 voor Een Graadt* = [approximately 1 : 90,300].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 156 x 42 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 156 x 42 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De grote rivierkaart van de Chao Phraya op de bladen 62-63, met het noordelijke gedeelte links en het zuidelijke rechts, toont behalve de 'Hollandse Logie' onmiddellijk ten zuiden van de – te groot weergegeven – hofstad ook de locatie van de voorpost met pakhuis Amsterdam op de westelijke oever aan de monding van de rivier. Verder is tegenover de oude versterking van de tolplaats Bangkok ''T Nieuwe Casteel' ingetekend, waarmee het fort naar Europees model wordt bedoeld dat daar in 1686 op verzoek van koning Narai was opgericht onder leiding van de Franse militair ingenieur Claude de Forbin, een der leden van het eerste gezantschap van Lodewijk XIV naar Siam in 1685. In ditzelfde fort zou in 1688, nadat de tweede Franse missie in conflict was gekomen met de nieuwe koning Petraja, een groot deel van de expeditiemacht ingesloten raken en uiteindelijk in november van dat jaar met het overige personeel van de Franse Oost-Indische Compagnie gedwongen worden Siam te verlaten. De versterking werd kort nadien op last van de koning verwoest. De vermelding van dit fort op de kaart geeft aan dat deze van iets latere datum moet zijn dan het origineel van de kaart van de 'Rivier van Siam' in de atlas van Isaak de Graaf (Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-32 I), waar de Franse versterking nog niet voorkomt. De getekende loop van de rivier vertoont eveneens afwijkingen ten opzichte van De Graafs kaart, maar komt wel vergaand overeen met de verbeterde kaart die Engelbert Kaempfer in 1690 vervaardigde tijdens zijn verblijf in Siam op doorreis naar Japan (bladen 64-65). In diens versie is echter de weergave van Ayutthaya zelf veel nauwkeuriger dan op deze kaart, waarvoor dus kennelijk op dit punt geen gebruik is gemaakt van Kaempfers gegevens.

The large river chart of the Chao Phraya on sheets 62-63, with the northern section on the left and the southern on the right, shows both the *Hollandse Logie* (Dutch Lodge) immediately to the south of the capital (which is depicted as rather too big), and the location of the outpost with the Amsterdam warehouse on the western bank at the mouth of the river. As well as these, opposite the old fortification of the toll of Bangkok *T Nieuwe Casteel* (The New Castle) is drawn, which refers to the European-style fort that was set up in 1686 at the request of King Narai under the guidance of the French military engineer Claude de Forbin, one of the members of the first mission sent by King Louis XIV to Siam in 1685. In 1688 a large part of the expeditionary force would be enclosed in this same fort, after the second French mission had come into conflict with the new king Petraja, and finally in November of that year be forced to leave Siam with the remaining personnel of the French East India Company. Shortly after that the fort was razed on the orders of the king. The mention of this fort on the map shows that it must be of a somewhat later date than the original of the map of the *Rivier van Siam* in the atlas by Isaak de Graaf (Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-32 I), where the French fort does not yet occur. The course of the river as drawn also displays deviations with respect to De Graaf's map, but does agree largely with the improved map that Engelbert Kaempfer made in 1690 during his stay in Siam on his way to Japan (sheets 64-65). However, in his version the image of Ayutthaya itself is much more accurate than on this map, for which in this respect apparently no use was made of Kaempfer's data.

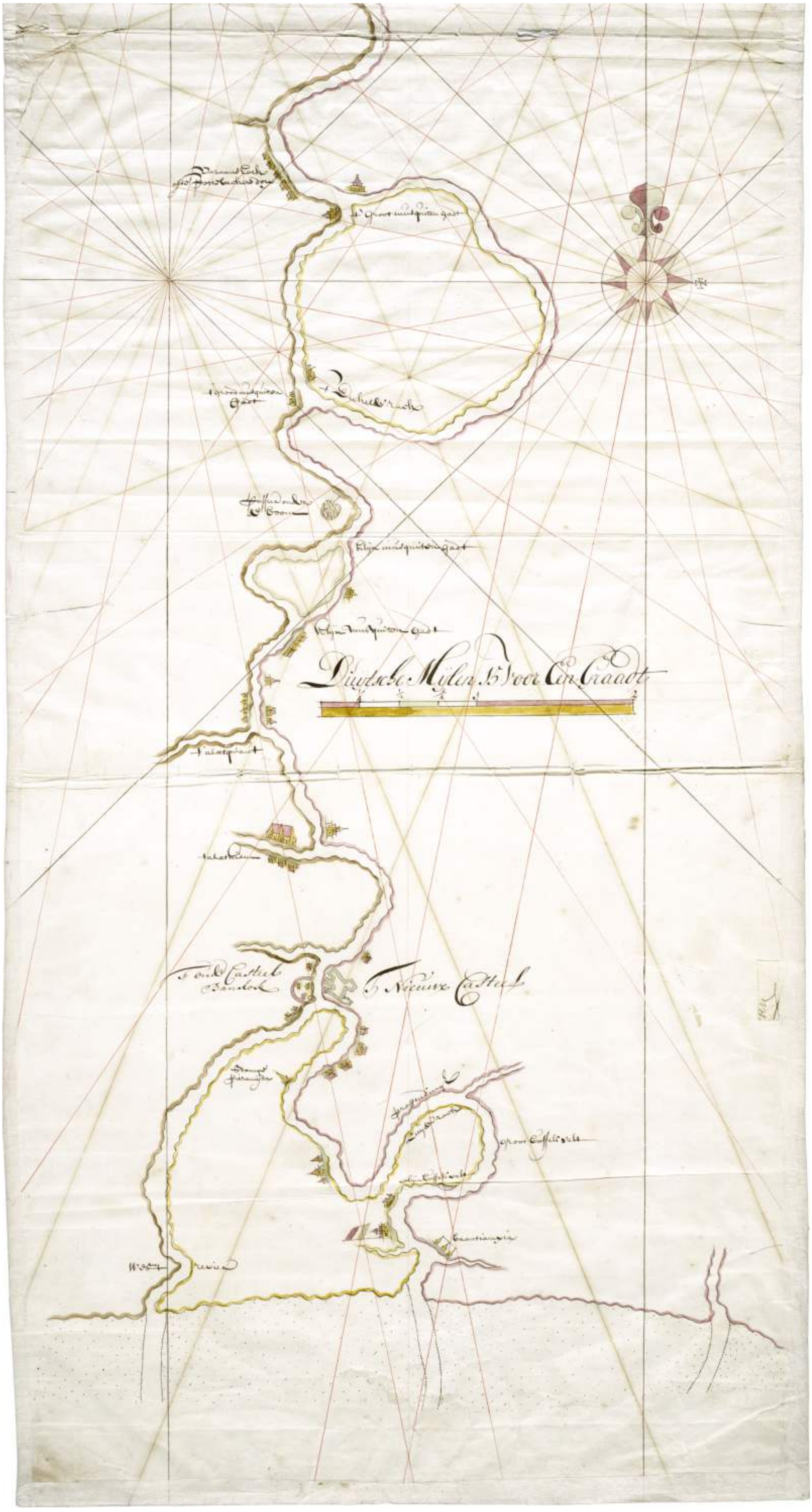

blad 64 links / sheet 64 left:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 452R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Kaart van de Chao Phraya tussen de monding en Ayutthaya].

[Chart of the Chao Phraya from its mouth to Ayutthaya].

Schaalstok van [2½ Duitse mijlen] = [ca. 1 : 118.700].
Scale-bar of [*2½ Duitse mijlen*] =
[approximately 1 : 118,700].

1 kaart in 2 delen : ms op papier, 41,5 x 23,5 cm.
1 map in 2 parts : ms on paper, 41.5 x 23.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De Duitse arts, taalgeleerde en geschiedkundige Engelbert Kaempfer (1651-1716) nam in 1683 als secretaris deel aan een gezantschap van de Zweedse koning Karel XI naar Rusland en het Perzische hof in Isfahan. Na afloop van deze missie keerde hij niet terug naar Europa, maar trad in 1685 in Perzië in dienst van de VOC als arts op de factorij te Gamron (Bandar Abbas). Aan Kaempfers Perzische periode, waaruit een aanzienlijk aantal belangrijke kaarten en topografische tekeningen van zijn hand is voortgekomen, is uitvoerig aandacht besteed in Deel VI: *Voor-Indië, Perzië, Arabisch Schiereiland*. In 1688 kwam hij via de Malabarkust naar Batavia, waar hem in het jaar daarop de post van compagniesarts op Deshima in Japan werd aangeboden. Op de uitreis naar Nagasaki verbleef Kaempfer tussen begin juni en begin juli 1690 in Siam, waar hij van de gelegenheid gebruikmaakte om uitvoerige notities te maken en de Chao Phraya en Ayutthaya beter in kaarten en tekeningen vast te leggen. Tijdens zijn navolgende werkzaamheid in Japan was Kaempfer tweemaal in de gelegenheid de jaarlijkse hofreis naar het hof van de shogun in Edo mee te maken, in 1691 en 1692, waarvan hij in zijn dagboeken en andere aantekeningen opnieuw uitvoerig verslag deed in woord en beeld. In 1693 kwam hij via Batavia weer in Europa, waar hij zich in eerste instantie verbond aan de universiteit van Leiden, maar later voorgoed naar Duitsland terugkeerde. Zijn nagelaten reisbeschrijvingen over Japan en andere gebieden werden postuum in 1727 in Engelse vertaling en bewerking in Londen uitgegeven onder auspiciën van Sir Hans Sloane; van deze befaamde *History of Japan* kwamen later ook uitgaven in het Nederlands, Duits en Frans. Kaempfers oorspronkelijke Duitstalige manuscripten, die zich nu alle in de British Library en het British Museum bevinden, zijn sinds 2001 verschenen in de voortreffelijke serie *Engelbert Kaempfer Werke*, waarvan de delen 1/1 + 1/2 *Heutiges Japan* en 1/4 *Siam* zijn jaren in Thailand en Japan behandelen.

In deze atlas zijn de oorspronkelijke manuscriptkaarten en -tekeningen van Kaempfer uit de Sloane Collection in de British Library met betrekking tot Siam gereproduceerd op de bladen 64-69 en die van Japan op de bladen 247, 259, 266-267, 285-294, 302-303 en 306-309, waarbij de afzonderlijke kaartbeschrijvingen, onder verwijzing naar de zeer uitvoerige en diepgaande annotaties in het bovengenoemde nieuwe standaardwerk, in de meeste gevallen beknopt zijn gehouden. Kaempfers beide kaarten van de Chao Phraya op blad 64, met links de netversie en rechts een minder uitgewerkte schets, komen goeddeels overeen met de grote kaart op de bladen 62-63, met uitzondering van de weergave van Ayutthaya. Zoals alle compagniesdienaren zal Kaempfer zijn cartografische notities bij aankomst in Batavia in 1693 hebben moeten overdragen aan de baas-kaartenmaker en, na aankomst in de Republiek later in dat jaar, ongetwijfeld ook aan de officiële kaartenmaker van de VOC in Amsterdam. Dit was toen mr. Joan Blaeu, onder wiens toezicht vervolgens de kaart op de bladen 62-63 zal zijn vervaardigd. Opmerkelijk is Kaempfers weergave van de forten bij Bangkok, waar op de oostelijk oever de kort tevoren afgebroken Franse versterking niet meer als zodanig is te herkennen; van de aanwezigheid van de fortruïne maakt hij echter wel melding in zijn aantekeningen.

(vervolg op pag. 64 / continued on p. 64)

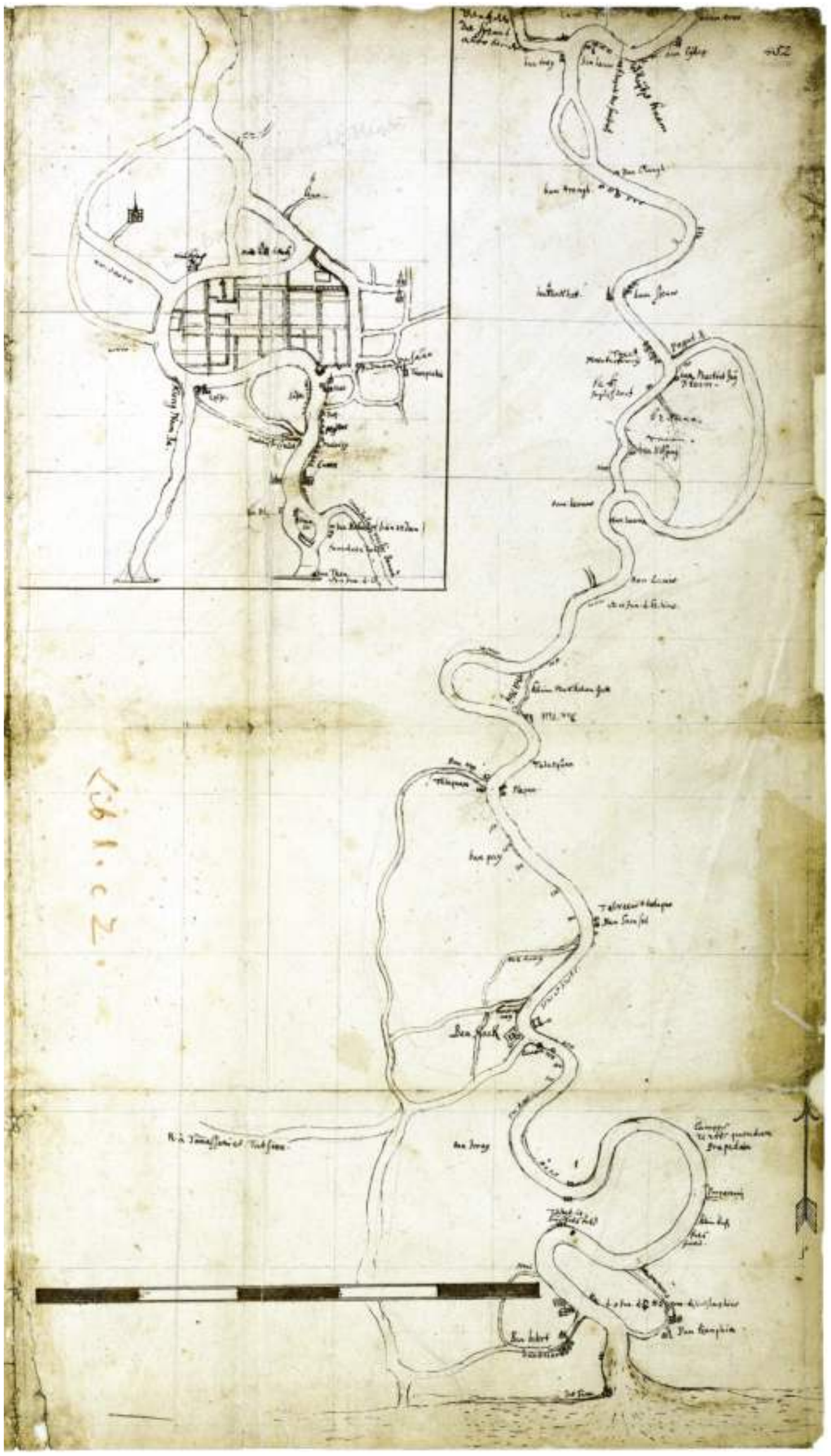

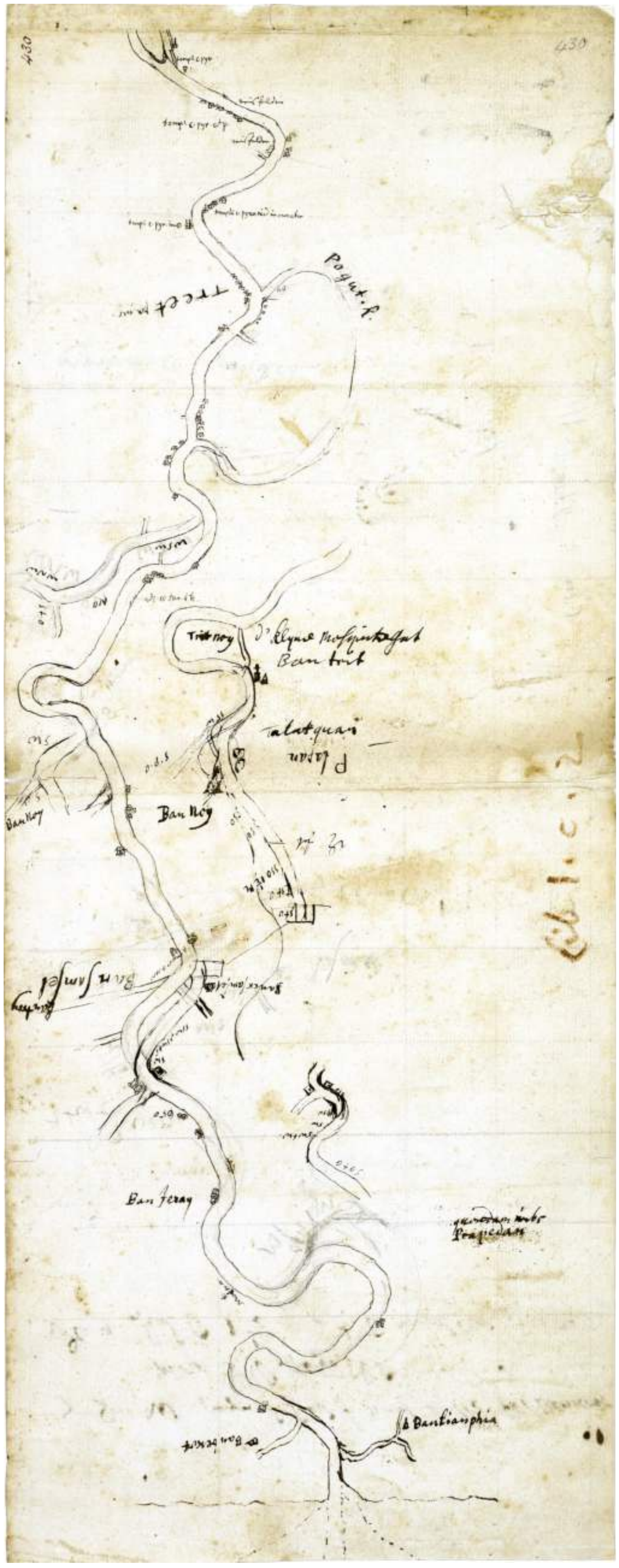

(vervolg van pag. 63 / continued from p. 63)

In 1683 the German physician, language scholar and historian Engelbert Kaempfer (1651-1716) took part in an embassy sent by the Swedish king Karel XI to Russia and the Persian court at Isfahan as a secretary. After this mission he did not return to Europe, but entered the service of the VOC in Persia in 1685 as a physician at the factory at Gamron (Bandar Abbas). Detailed attention has been given to Kaempfer's Persian period, which produced a considerable number of maps and topographical drawings from his hand, in Volume VI: *India, Persia, Arabian Peninsula*. In 1688 via the Malabar Coast he went to Batavia, where in the next year he was offered the position of Company physician on the island of Deshima in Japan. On his way out to Nagasaki, Kaempfer stayed in Siam from the beginning of June to the beginning of July 1690, using the opportunity to make extensive notes and to record the Chao Phraya and Ayutthaya better in maps and drawings. During his subsequent work in Japan, Kaempfer twice had the chance to join the annual journey to the court of the shogun in Edo, in 1691 and 1692, and he once more reported on this in detail in word and image in his diaries and other notes. In 1693 he returned via Batavia to Europe, where he first attached himself to the University of Leiden, but later returned to Germany for good. The travel accounts on Japan and other regions that he left were published posthumously in 1727 in an English translation and edition in London under the auspicies of Sir Hans Sloane; editions in Dutch, German and French of this famous *History of Japan* followed in the next few years.

Kaempfer's original German-language manuscripts, which are all now in the British Library and the British Museum, have been appearing since 2001 in the excellent series *Engelbert Kaempfer Werke*, of which volumes 1/1 + 1/2 *Heutiges Japan* and 1/4 *Siam* deal with his years in Japan and Thailand.

In this atlas Kaempfer's original manuscript maps and drawings from the Sloane Collection in the British Library relating to Siam are reproduced on sheets 64-69, and those from Japan on sheets 247, 259, 266-267, 285-294, 302-303 and 306-309. The related captions have in most cases been kept concise, with references to the very extensive and in-depth annotations in the above-mentioned new standard work. Kaempfer's two maps of the Chao Phraya on sheet 64, with on the left the fair version and on the right the less developed sketch, agree to a great extent with the large map on sheets 62-63, with the exception of the depiction of Ayutthaya. Just as all the other Company employees, Kaempfer will have had to hand over his cartographic notes to the master map-maker upon arrival in Batavia in 1693, and when he arrived in the Republic later that year undoubtedly also to the official cartographer to the VOC in Amsterdam. At that time this was Joan Blaeu II, under whose supervision the map on sheets 62-62 will then have been made. A remarkable feature is Kaempfer's depiction of the forts at Bangkok, where on the eastern bank the French fortification demolished shortly before is no longer to be discerned as such; however, he does make mention of the presence of the ruins of the fort in his notes.

blad 64 rechts / sheet 64 right:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 430R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetskaart van de Chao Phraya van de monding tot iets ten zuiden van Ayutthaya].

[Sketch chart of the Chao Phraya from its mouth to a point just south of Ayutthaya].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 65,5 x 25,5 cm.
1 map : ms on paper, 65.5 x 25.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

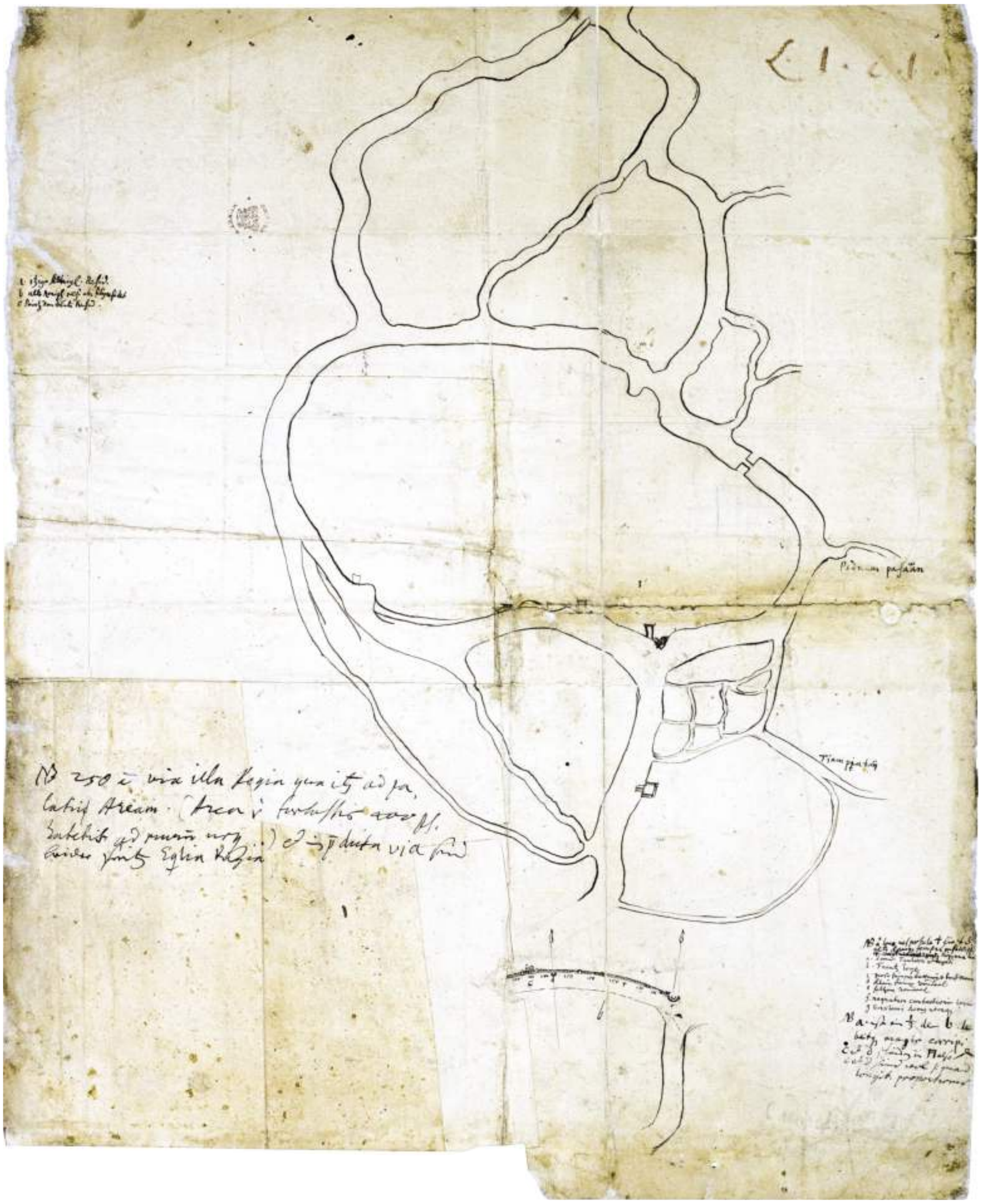

blad 65 boven / sheet 65 above:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 429V.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetskaart van de rivieren en kanalen bij Ayutthaya].

[Sketch chart of the rivers and canals at Ayutthaya].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 32 x 24 cm.
1 map : ms on paper, 32 x 24 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Engelbert Kaempfers schetskaart van de waterlopen om de hofstad Ayutthaya komt nauwkeurig overeen met de weergave in de atlas van Isaak de Graaf (Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-32 II) en betreft dus waarschijnlijk een kopie van een al bestaande plattegrond. Wellicht diende deze hem als basis voor de vervaardiging van zijn eigen, veel nauwkeuriger plan, dat hier in klad- en netversie is gereproduceerd op de bladen 66 en 67. Het kaartje op blad 65 onder is een schets van het riviergedeelte iets zuidelijk van Ayutthaya, waarop Kaempfer helemaal bovenaan nog net de compagniesloge heeft aangeduid. Gezien de verwijzing op de kaart naar de datum 11 november werd deze vervaardigd tijdens de thuisreis naar Batavia uit Japan eind 1692, die net als de uitreis twee jaar eerder via Siam verliep.

Engelbert Kaempfer's sketch map of the canals around the court city of Ayutthaya agrees precisely with the image in the atlas by Isaak de Graaf (Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-32 II), and hence probably is a copy of a plan already in existence. Perhaps this provided him with a basis for making his own, much more accurate, plan, which is reproduced here in a draft and a fair version on sheets 66 and 67. The little map on sheet 65 below is a sketch of the part of the river a little to the south of Ayutthaya, on which Kaempfer has just shown the Company lodge at the very top. In view of the reference on the map to the date 11 November, this was made during his voyage back to Batavia from Japan at the end of 1692, which just as the voyage out two years earlier went via Siam.

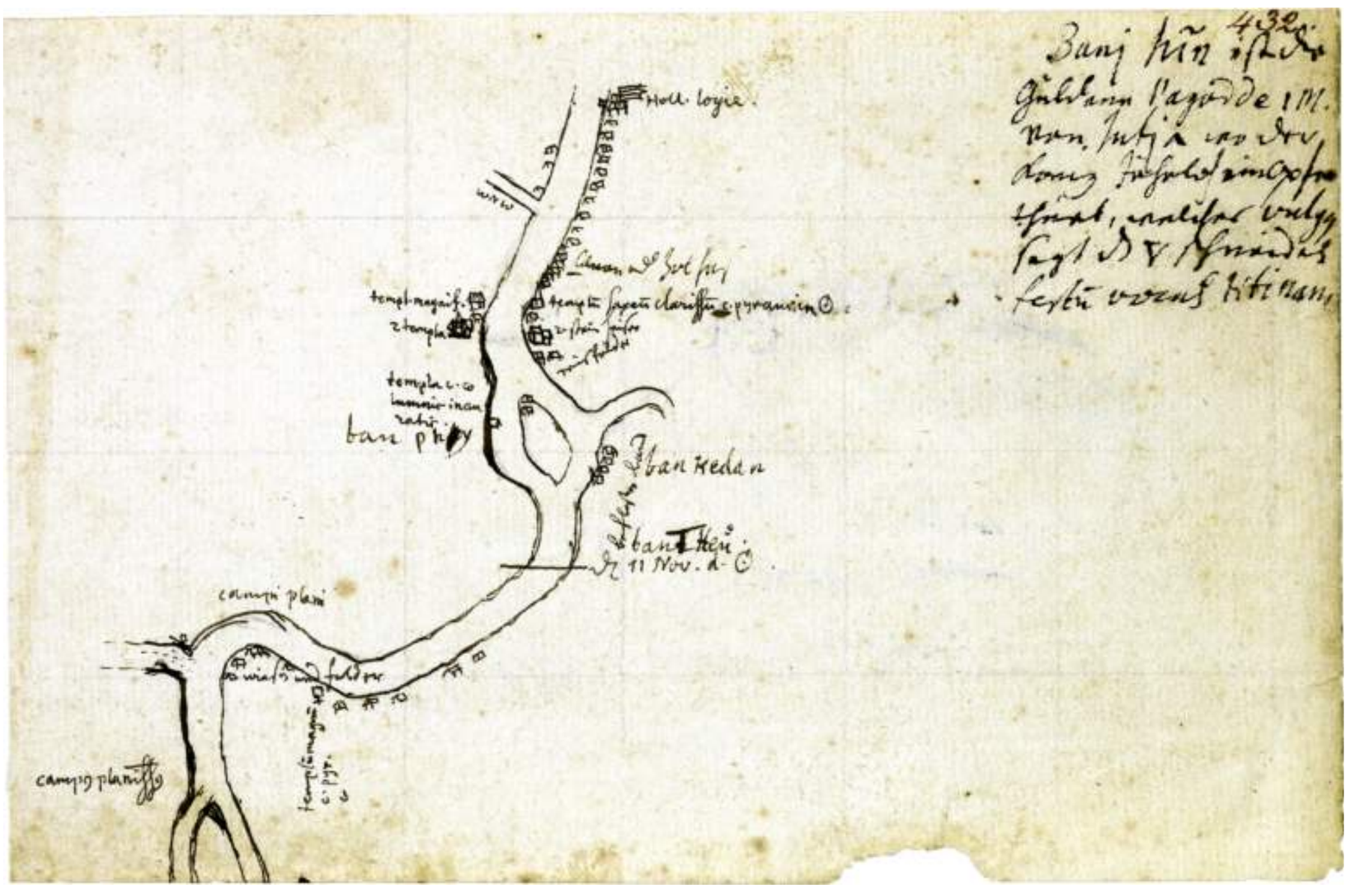

blad 65 onder / sheet 65 below:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 432R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetskaart van de loop van de Chao Phraya ten zuiden van Ayutthaya].

[Sketch chart of the course of the Chao Phraya south of Ayutthaya].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 14 x 23 cm.
1 map : ms on paper, 14 x 23 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

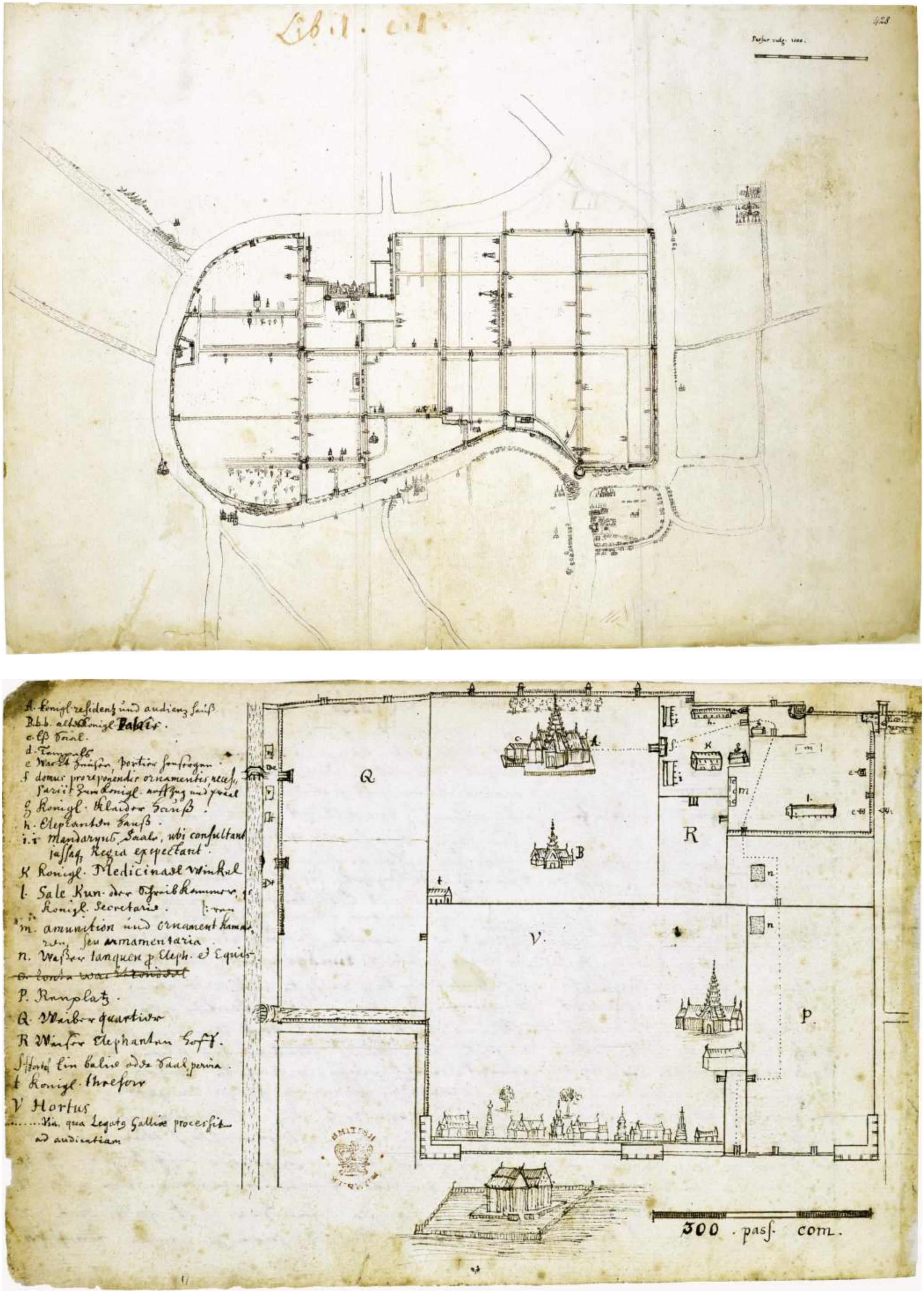
Lib. 1. c. 1.
428
Passus vulg. 1000.
A. Königl. residenz und audienz haus
B.b.b. alt Königl. Palais.
c. ℔ Thal.
d. Tempels
e Wachts häuser, portiers sensteyen
f domus proreponendis ornamentis, recess, sarii zum Königl. auffzug und spiel
g Königl. Elenders haus.
h. Elephanten haus.
i.i Mandarynis Saals, ubi consultant sassaj, Regia expectant.
K Königl. Medicinael Winkel
l. Sale Kun. der Schreib Kammer, et Königl. Secretarie.
m. amunition und ornament kamer, ren, seu armamentaria
n. Wasser tanquen p. Eleph. et Equis
Or londra war Ehemodell
P. Rumplatz.
Q. Weiber quartier
R Wilder Elephanten hoff.
S. Horta, ein Balie oder Baal, perina.
t Königl. Threser
V Hortus
.....Via, qua Legatj Gallice processit ad audientiam
Q
R
V.
P.
300 . pass. com.

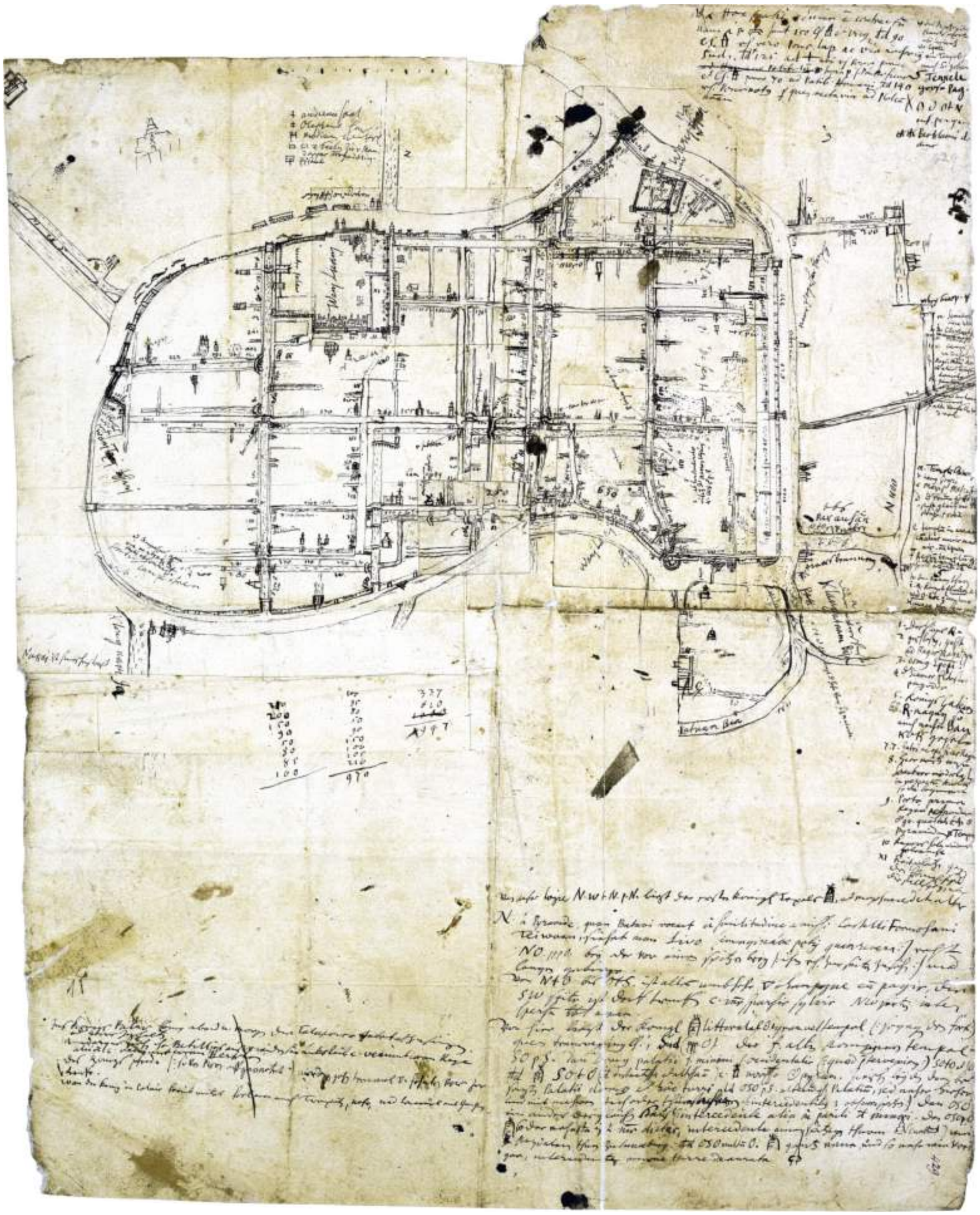

blad / sheet 67:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 429R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetsplattegrond van de stad Ayutthaya].

[Sketch plan of the city of Ayutthaya].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 39,5 x 32 cm.
1 map : ms on paper, 39.5 x 32 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [rechts, linksboven, linksonder] diverse aantekeningen, berekeningen en verklaringen, geen transcriptie.
Explanations: [right, upper left, lower left] various notes, calculations and explanations, not transcribed.

blad 66 boven / sheet 66 above:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 428R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Plattegrond van de stad Ayutthaya].

[Plan of the city of Ayutthaya].

Schaalstok van 1000 Passur vulg. = [ca. 1 : 24.000].
Scale-bar of *1000 Passur vulg.* = [approximately 1 : 24,000].

1 kaart : ms op papier, 24 x 32 cm.
1 map : ms on paper, 24 x 32 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Deze verbeterde plattegrond van Ayutthaya in Engelbert Kaempfers nagelaten reisgeschriften is afgeleid van zijn werkkaart uit 1690 op blad 67 boven. De laatste is in tegenstelling tot de netversie uitvoerig van allerlei aantekeningen voorzien in een mengtaal van Duits, Nederlands compagniesjargon en Latijn, maar deze zijn slechts zeer ten dele bruikbaar als legenda bij de kaart. De plattegrond op blad 66 onder toont het complex van het koninklijk paleis in Ayutthaya met diverse bijgebouwen, waarbij Kaempfer ditmaal wel een min of meer leesbare verklaring van de letters in de kaart geeft. Het paleis bevond zich aan de noordzijde van de stad en is op de netkaart van de plattegrond op blad 66 boven niet ingevuld (uitsparing iets links van het midden). Met de schaalmaat van 'pass. com.' wordt gedoeld op 'gemene' passen van 3 (Rijnlandse) voeten, dus ca. 94 cm. De stippellijn geeft de weg aan die de eerste Franse ambassade in 1685 volgde om bij koning Narai in audiëntie ontvangen te worden.

This improved plan of Ayutthaya in the travel writings left by Engelbert Kaempfer is derived from his working map from 1690 on sheet 67 above. The latter is, in contrast to the fair version, provided with all kinds of notes in a mixed language of German, Dutch Company jargon and Latin, but these notes are only to a very small extent usable as legend to the map. The ground-plan on sheet 66 below shows the complex of the royal palace in Ayutthaya with various outbuildings, for which this time Kaempfer does give a more or less legible explanation for the letters in the map. The palace was located on the northern side of the town, and on the fair copy of the ground-plan on sheet 66 above is not filled in (space a little to the left of the centre). The scale of *pass. com.* refers to common paces of 3 (Rhineland) feet, hence approximately 94 cm. The broken line indicates the road that the first French embassy followed in 1685 in order to be received in audience by King Narai.

Verklaringen: [links] een legenda bij de letters A t/m V en een kaartsymbool :
Explanations: [left] a key to the letters A to V and a cartographic symbol :

A. Konigl. residenz und audienz hauß.
B.B.B. Altes konigl. Palais.
C. Eß saal.
D. Tempels.
E. Wacht häuser, portier haustagen.
F. Domus proreponendis ornamentis, necessariit zum konigl. auffzug und praal.
G. Konigl. kleider hauß.
H. Elephanten hauß.
I.I. Mandaryns Saale, ubi consultant jussaq., Regia exspectant.
K. Konigl. Medicinael Winkel.
L. Sale Kun. oder schraibkammer, van konigl. Secretarie.
M. Amunition und ornament kammeren, gen. armamentaria.
N. Wasser tanquen pro Eleph. et Equis.
[O. Ront wachtrondeel].
P. Renplatz.
Q. Weiber quartier.
R. Weiser Elephanten hoff.
S. Hortus Ein balie oder saal, pervia.
T. Konigl. thresoor
V. Hortus.
[…] Via, qua Legates Galliae processit ad audientiam.

blad 66 onder / sheet 66 below:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 431V.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Plan van het koninklijke paleis in Ayutthaya].

[Plan of the royal palace at Ayutthaya].

Schaalstok van 300 pass. com. = [ca. 1 : 5.875] .
Scale-bar of *300 pass. com.* = [approximately 1 : 5,875].

1 kaart : ms op papier, 13 x 20,5 cm.
1 map : ms on paper, 13 x 20.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

68

blad 68 boven / sheet 68 above:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 434R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schets van de audiëntiezaal in het koninklijke paleis in Ayutthaya].

[Sketch of the audience hall in the royal palace at Ayutthaya].

Tekening in potlood en pen in O.I. inkt op papier,
23,5 x 23 cm.
Drawing in pencil and pen in black ink on paper,
23.5 x 23 cm.

Engelbert Kaempfers schets van de audiëntiezaal in het paleis in Ayutthaya werd gemaakt naar aanleiding van zijn ontvangst aldaar, tezamen met het opperhoofd van de VOC-vestiging en enkele andere hogere dienaren op 13 juni 1690; wellicht is hijzelf een van de geknielde Europeanen op de voorgrond. Het tonvormige voorwerp dat bovenin de zaal lijkt te zweven, is een apart schetsje van een overdekte rijzetel waarmee aanzienlijken per olifant werden vervoerd. Het compagniesgezelschap verkreeg toen overigens geen audiëntie van de koning zelf, maar van diens minister belast met alle aangelegenheden betreffende de buitenlandse handel van het rijk, de *phraklang*. Deze zit aan het hoofdeinde van de zaal op een verhoging; de rechthoeken achter hem aan de muur zijn Europese schilderijen die hem in 1687 ten geschenke waren gegeven door het tweede Franse gezantschap.

Engelbert Kaempfer's sketch of the audience hall in the palace at Ayutthaya was made as a result of his reception there, together with the head of the VOC establishment and several other high functionaries on 13 June 1690; perhaps he himself is one of the Europeans kneeling in the foreground. The barrel-shaped object that seems to be floating high up in the hall is a separate little sketch of a covered sedan chair in which citizens of note were conveyed by elephant. In any case, the Company party did not receive an audience with the king himself at that time, but with his minister responsible for all matters relating to the overseas trade of the realm, the *phraklang*. This person is seated at the head of the hall on a dais; the squares behind him on the wall are European paintings that had been given to him as gifts by the second French mission in 1687.

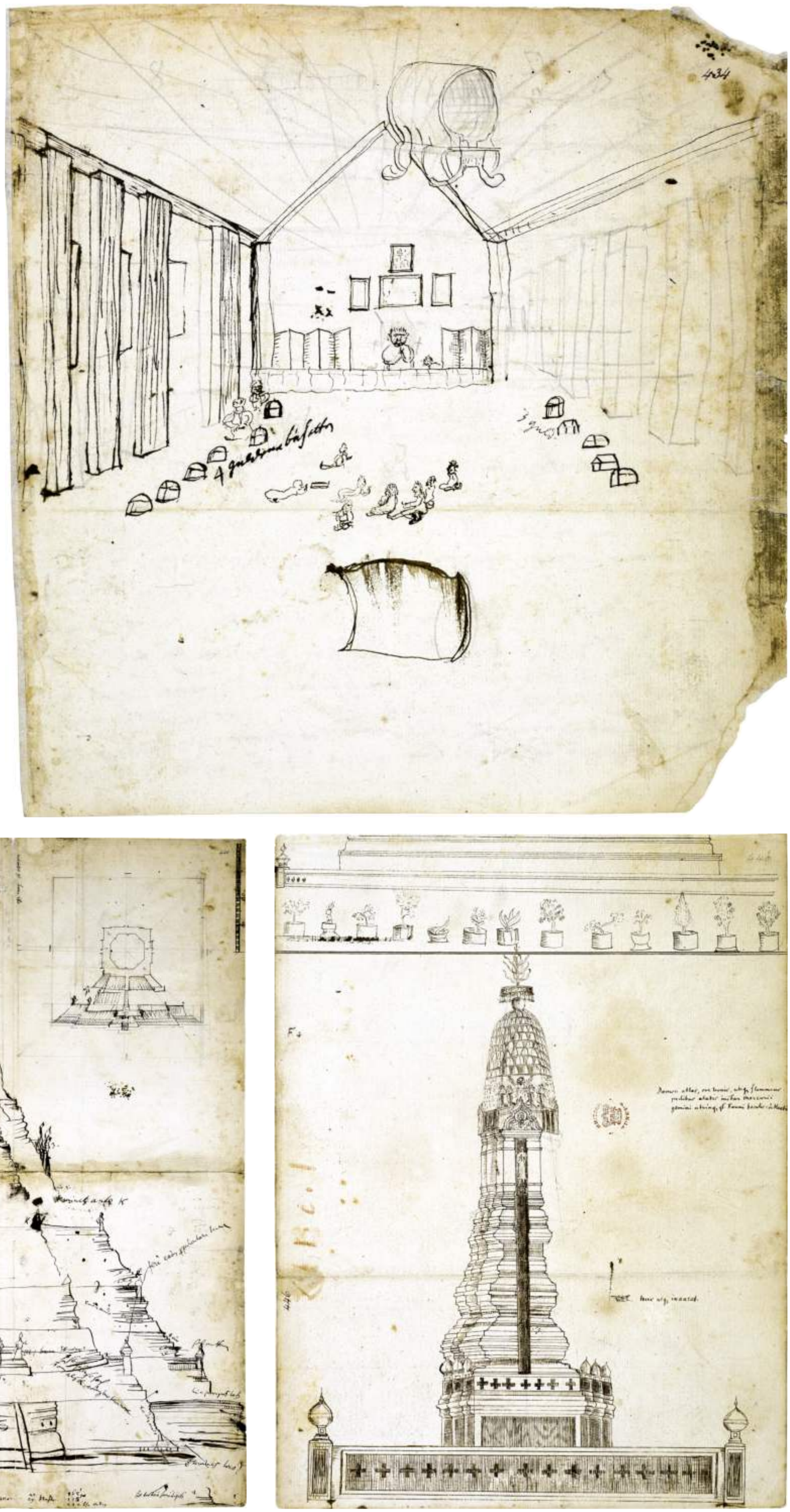

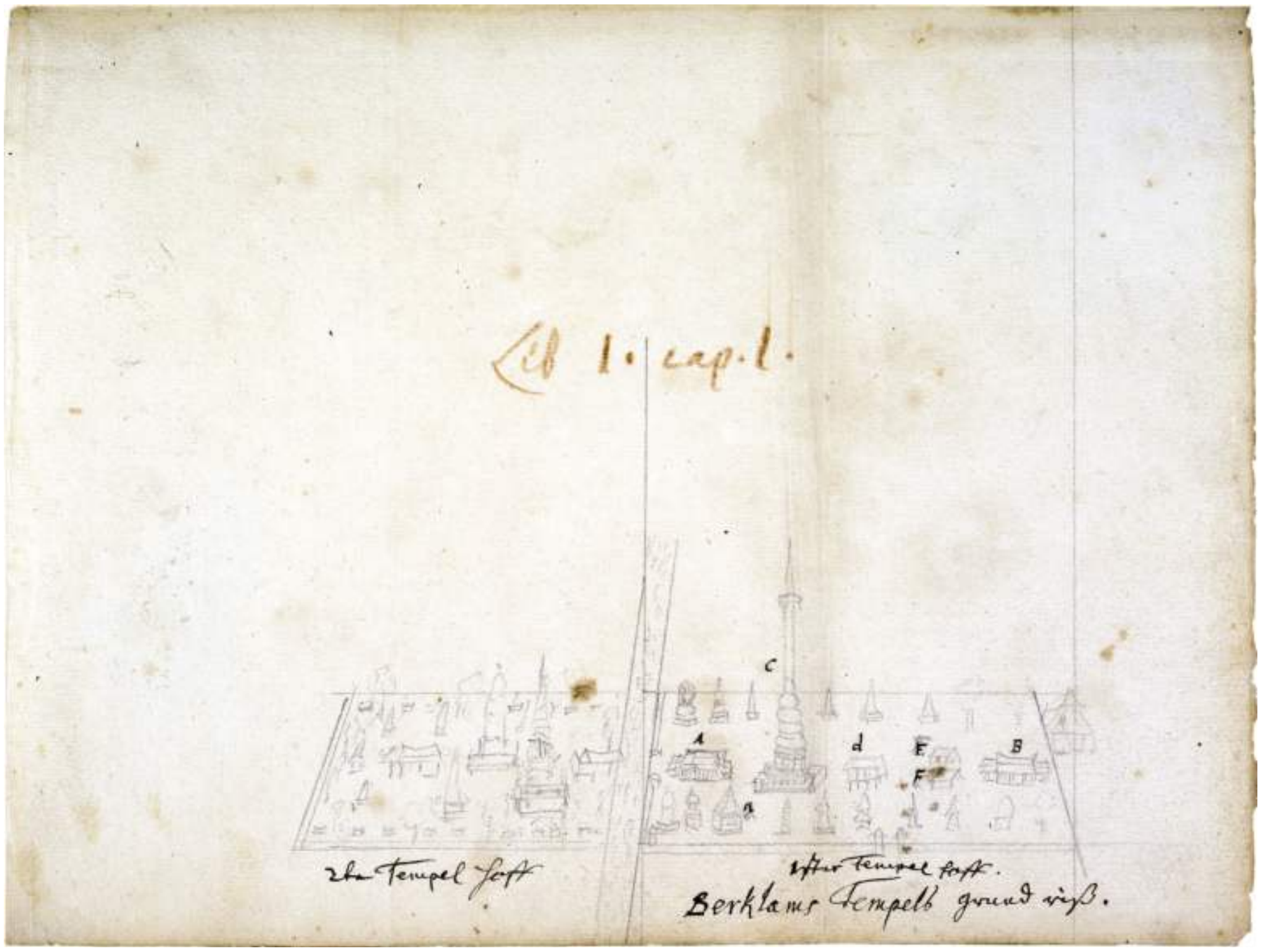

blad 68 linksonder / sheet 68 lower left:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 440R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetsblad met bouwdetails en een plan van een tempel in Ayutthaya].

[Sketches of architectural details and a plan of a temple at Ayutthaya].

O.I. inkttekening met pen op papier, 48 x 36 cm.
Pen drawing in black ink on paper, 48 x 36 cm.

Verklaringen: [linksboven, onder] diverse aantekeningen, geen transcriptie.
Explanations: [upper left, below] various notes, not transcribed.

De tekening op blad 68 linksonder van delen van een tempel met bijbehorend schetsplan betreft de Wat Phu Khao Thong bij Ayutthaya, die in de plattegrond op blad 67 op summiere wijze iets ten noordwesten van de stad is aangeduid. Naast de tempelplattegrond is een schaalbalkje getekend, echter zonder aanduiding van de maat. Aannemend dat hier Rijnlandse roeden bedoeld zijn, is de grootte van het tempelterrein als geheel door Kaempfer alleszins realistisch bepaald op ruim 200 meter in het vierkant. Op blad 68 rechtsonder heeft hij de centrale stupa of chedi in Cambodjaanse stijl van – vermoedelijk – de tempel van de *phraklang* getekend, die in vereenvoudigde vorm ook voorkomt in zijn overzichtstekeningen van dit complex op blad 69 linksonder (bij ß) en 69 boven (bij C). De voet van de chedi is hier bovenaan in de tekening apart weergegeven.

The drawing on sheet 68 left below of parts of a temple with accompanying sketch plan relates to the Wat Phu Khao Thong at Ayutthaya, which is summarily indicated a little to the north-west of the city. Next to the temple plan a scale-bar has been drawn, but without mentioning the unit. Assuming that Rhineland roods are meant, Kaempfer has defined the size of the temple in quite a realistic way at more than 200 metres square. On sheet 68 right below he has drawn the central stupa or chedi in Cambodian style of – presumably – the temple of the *phraklang*, and this also occurs in a simplified form in his general drawings of this complex on sheet 69 left below (at ß) and 69 above (at C). The foot of the chedi has here been shown separately at the top of the drawing.

blad 68 rechtsonder / sheet 68 lower right:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 446R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetsblad met bouwdetails van een tempel in Ayutthaya].

[Sketches of architectural details of a temple at Ayutthaya].

O.I. inkttekening met pen op papier, 25,5 x 19,5 cm.
Pen drawing in black ink on paper, 25.5 x 19.5 cm.

Verklaringen: [rechtsmidden] diverse aantekeningen, geen transcriptie.
Explanations: [centre right] various notes, not transcribed.

blad 69 boven / sheet 69 above:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 448V.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

Berklams Tempels grund riss.

Plattegrond van de temple van de phraklang.

Plan of the Phraklang's temple.

Tekening in potlood en pen in O.I. inkt op papier, 19,5 x 25,5 cm.
Drawing in pencil and pen in black ink on paper, 19.5 x 25.5 cm.

Kaempfer heeft hier het tempelcomplex van de 'Berklam', dus de *phraklang*, als geheel in vogelvluchtaanzicht weergegeven. De verklaring van de letters in de '1ster Tempel hoff' ontbreekt; de '2ter Tempel hoff' links is geheel zonder annotaties. De tempel van de *phraklang* bevond zich buiten het ommuurde Ayutthaya op ca. een kilometer ten noordoosten van de stad en is te zien in de stadsplattegronden op de bladen 66 boven en 67. Hetzelfde complex, maar zonder de noordelijke, tweede tempelhof, is ook afgebeeld op Kaempfers tekening op blad 69 linksonder, temidden van uitvoerige aantekeningen. De kleine chedi op blad 69 rechtsonder maakte er eveneens deel van uit, maar is in geen van beide overzichtstekeningen apart aangeduid.

(vervolg op pag. 70 / continued on p. 70)

Bijschriften: pag. 70 / Captions: p. 70

blad / sheet 70:

Nationaal Archief, 4.VELH 156.1.8.

[Gerrit de Haan, 1760] :

[Rev: Siam].

[The River of Siam].

Schaalstok van 2 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt = [ca. 1 : 87.100].
Scale-bar of *2 Duijtsche Mijlen 15 op een Graadt* = [approximately 1 : 87,100].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 143,5 x 54 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 143.5 x 54 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De kaart van de 'Revier Siam' van de Bataviase baas-kaartenmaker Gerrit de Haan in het eerste deel van zijn *Ligtende Zee Fakkel* uit 1760 is een getrouwe kopie van de grote rivierkaart uit ca. 1695 op de bladen 62-63, zelfs inclusief het toen al meer dan 70 jaar tevoren verwoeste Franse fort op de oostelijke oever van de Chao Phraya bij Bangkok. Net als in het origineel is ook bij Gerrit de Haan de omvang van de hofstad Ayutthaya veel te groot weergegeven; Engelbert Kaempfers kaart op blad 64 geeft in dit opzicht een iets realistischer beeld.

The map of the *Revier Siam* (River of Siam) by the Batavian master map-maker Gerrit de Haan in the first volume of his *Ligtende Zee Fakkel* of 1760 is a faithful copy of the large river chart from about 1695 on sheets 62-63, even including the French fort on the eastern bank of the Chao Phraya at Bangkok which by then had been laid waste for more than 70 years. Just as in the original, with Gerrit de Haan too the size of the city of Ayutthaya has been shown as much too large; in this respect Engelbert Kaempfer's map on sheet 64 gives a somewhat more realistic picture.

blad 71 boven / sheet 71 above:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.62.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

Afbeldinge der Stadt Iudiad Hooft des Choonincrick Siam.

Depiction of the City of Ayutthaya Capital of the Kingdom of Siam.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart in vogelvluchtperspectief : ms op papier, gekleurd, 42 x 63,5 cm.
1 map in bird's-eye perspective : ms on paper, coloured, 42 x 63.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter afsluiting van dit overzicht van het nagelaten bestand aan manuscriptkaarten en topografische afbeeldingen met betrekking tot de compagniestijd in Siam zijn op blad 71 twee overeenkomstige weergaven van de hofstad Ayutthaya uit het atelier van Johannes Vingboons gereproduceerd. De kaart in vogelvluchtperspectief vanuit het zuiden boven, nu in de kaartenverzameling van het Nationaal Archief, behoorde oorspronkelijk tot de al genoemde particuliere atlas van de Amsterdamse koopman-verzamelaar Christoffel Beudeker. Het schilderij onder vanuit hetzelfde gezichtspunt, uit de collectie van het Rijksmuseum Amsterdam, maakte deel uit van een serie van tien die in 1662-1663 werd vervaardigd ter decoratie van de vergaderzaal van de Heren Zeventien in het Oost-Indisch Huis in Amsterdam. In beide voorstellingen valt de compagniesloge, die iets zuidelijk van de stad was gelegen, net buiten het beeld.

To conclude this survey of the extant corpus of manuscript maps and topographical drawings relating to the time of the Company in Siam, on sheet 71 two corresponding depictions of the court city of Ayutthaya from the studio of Johannes Vingboons have been reproduced. The map in bird's-eye perspective from the south above, now in the map collection of the Netherlands National Archives, originally belonged to the private atlas of the merchant and collector Christoffel Beudeker mentioned earlier. The painting below, from the same angle, is from the collection of the *Rijksmuseum* in Amsterdam, and was part of a series of ten which were made in 1662-1663 to decorate the meeting room of the Gentlemen Seventeen in the East India House in Amsterdam. In both of these depictions the Company lodge, which lay a little to the south of the city, is just outside the picture.

blad 71 onder / sheet 71 below:

Rijksmuseum Amsterdam, SK-A-4477.

[Johannes Vingboons, 1662-1663] :

Iudea.

Ayutthaya.

Schilderij, olieverf op doek, 97 x 140 cm.
Painting, oil on canvas, 97 x 140 cm.

(vervolg van pag. 69 / continued from p. 69)

Here Kaempfer has shown the temple complex of the *Berklam*, that is, the *phraklang*, as a whole in bird's-eye perspective. An explanation of the letters in the 'first temple courtyard' is lacking, and the 'second temple courtyard' has no annotations at all. The temple of the *phraklang* was located outside the walled city of Ayutthaya at a distance of about a kilometre to the north-east, and can be seen on the ground-plans of the city on sheets 66 above and 67. The same complex, but without the northern, second courtyard, is also depicted in Kaempfer's drawing on sheet 69 lower left, in the midst of detailed notes. The little chedi on sheet 69 lower right was part of it as well, but is not indicated separately in either of the general drawings.

blad 69 linksonder / sheet 69 lower left:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 439V.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schetsblad met een aanzicht in vogelvlucht en enkele gebouwen van de tempel van de phraklang in Ayutthaya].

[Sketches of some buildings and a bird's-eye view of the Phraklang's temple at Ayutthaya].

O.I. inkttekening met pen op papier, 25,5 x 19,5 cm.
Pen drawing in black ink on paper, 25.5 x 19.5 cm.

Verklaringen: [boven, onder] diverse aantekeningen, geen transcriptie.
Explanations: [above, below] various notes, not transcribed.

blad 69 rechtsonder / sheet 69 lower right:

British Library, MS Sloane 3060 fol. 447R.

[Engelbert Kaempfer, 1690] :

[Schets van een chedi in de tempel van de phraklang in Ayutthaya].

[Sketch of a chedi in the Phraklang's temple at Ayutthaya].

O.I. inkttekening met pen op papier, 25,5 x 19,5 cm.
Pen drawing in black ink on paper, 25.5 x 19.5 cm.

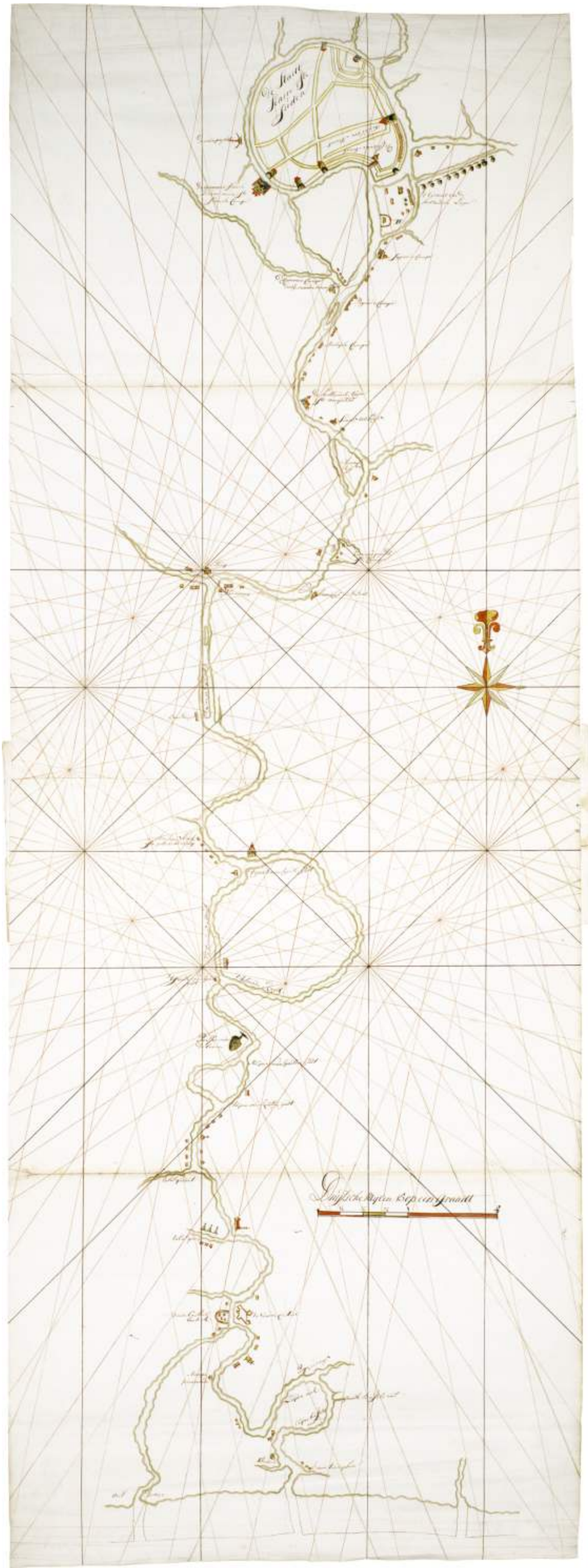

AFBEELDINGE DER STADT IUDIAD Hooft des Choommerick SIAM

IUDEA